Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-hээ гарана | № 165 (17288) | 1986 оной июлиин 17, четверг | Сэн 3 мүн.

Ивалгын районой Халюутын совхоз тэжээл бэлэдхэлгээ июль hарын hүүл багаар дүүргэхэнь.

Хурамхаанай совхозой И. Зверьковой звено даабаряа хахадлажа, hайн шанартай 3000 центнер үбhэ hүрилөө.

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭГШЭД! НАРАТАЙ СЭЛМЭГ ҮДЭРНҮҮДТЭ АЖАЛАЙНГАА БҮТЭЭСЫЕ ЭРИД ДЭЭШЭЛҮҮЛЭГТЫ!

Үзэл сурталай хүдэлмэриие халуун энэ хаhада улам эршэтэйгээр ябуулагты!

БОГОНИ БОЛЗОР СОО

Ниитынгээ адууhа малда бардам хүрэхөөр үбhэ тэжээл бэлэдхэжэ абахын тула эртэнhээ түгэс бэлдэhэн Ивалгын районой Халюутын совхозой үбhэшэд эдэ үдэрнүүдтэ онсо эршэмтэйгээр ажаллана. Ажахын үбhэшэдэй зургаан звено хоорондоо ана-мана мүрысэн ажаллана. Үбhэ hүрилдэг, сенаж дарадаг, витаминтай ногооной гурил таргадаг Григорий Шунковой, Вячеслав Касьяновай, Владимир Хахураевай хүтэлбэрилдэг звенонууд hүүлэй дүнгөөр ажалай тэмсэлдэ шалгараа.

Совхозой тэжээл бэлэдхэгшэд богонихон болзор соо зуугаад гектарай ногоо сабшажа, 500 шахуу центнер үбhэ hайн шанартайгаар hүрилөө. Мүн АВМ-0,65 түхэлэй агрегадай коллектив арбаад тонно шэмэ шанартай тэжээл гаргажа амбаарлаа. Дурсагдагша ажахын тэжээл бэлэдхэгшэд сабшалангайнгаа ургасые августын эхин болотор сүм хуряажа дүүргэхээр хараалнад.

Б. ЦЫДЫПОВ.

ХҮН ЗОНИИЕ ЭЛСҮҮЛНЭ

КПСС-эй Буряадай обкомой республикын ажалшадта хандаhан Хандалгатай районой ажалшадые дүтэ танилсуулжа, байгша жэлэй тэжээл бэлэдхэлгые эмхитэйгээр, эрхим hайн шанартайгаар үнгэргэхын тула партиин райком, үзэл сурталай хүдэлмэриин эдэбхитэд, РАПО-гой, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хүн зоной хүсые элсүүлжэ байнхай. Районой ажахынуудта үбhэшэдэй 90 звено хүдэлнэ. Тэжээл бэлэдхэлгын штаб (хүтэлбэрилэгшэнь В. А. Колмаков) эмхидхэгдээд, эдэбхитэй ажал ябуулна. Энэ штаб тэжээл бэлэдхэгшэдые байра байдалай, худалдаа наймаанай, медицинын, соёлой талаар, техническэ талаар хангаха, тэжээлэй шанарые шалгаха хэрэг хүтэлбэрилнэ. Штабай дэргэдэ хүдэлдэг үзэл сурталай хүдэлмэриин сектор (хүтэлбэрилэгшэнь В. З. Доржиев) үбhэшэдэй звено бүхэндэ даалгагдаhан агитатор, политинформаторнуудай, мүн штабай пресс-центрэй хүдэлмэриие залан шэглүүлнэ. Неделя бүхэндэ 3 дахин, үглөөнэй 7 час 40 минутаhаа 8 час болотор районой радиогоор тэжээл бэлэдхэлгэ тухай хөөрэhэн дамжуулганууд эмхидхэгдэнэ. Жэшээнь, тус дамжуулгануудта арадай депутадуудай Түнхэнэй райгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. Б. Манзаев, РАПО-гой начальнигай орлогшо В. Б. Бальбеев хабаадалсаhан байна.

Район дотор июлиин 1-hээ августын 1 болотор габшагай ажалай hара соносхогдонхой. Энэ hарын туршада ажахынууд тэжээл бэлэдхэлгээр түсэбтэ даабаринингаа 80 процентыень дүүргэхэ гэhэн социалис уялгануудые абанхай. Эршэмтэй онол арга хэрэглэхэ, хура бороотойшье байхада, тэжээл бэлэдхэхэ арга боломжонууд тухай асуудалнууд Саянай совхоздо үнгэрhэн районой хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй семинар дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Түрүү онол арга хэрэглэhэнэй, үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлhэнэй ашаар районой ажалшад августын 10-да үбhэ хуряалгаяа дүүргэхэ гэhэн социалис уялга абаа. Иимэ үндэр уялга тэжээл бэлэдхэгшэд партиин ЦК-гай Хандалгада харюу болгон абаhан юм. Хандалгые халуунаар дэмжэжэ, байгша жэлэй үбhэ тэжээл бэлэдхэлгын үедэ ажалшад тухайда анхаралаа ехээр хандуулха гэhэн эдэбхи үүсхэл Тоорын сельскэ Совет гаргаба. Тус үүсхэлые районой бусад Соведүүд дэмжээ hэн. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ажалшад 1986—1987 онуудай үбэлжэлгын үедэ нииты адууhа малда элбэг хүрэхэ тэжээл бэлэдхэжэ абаха тухай районой ажалшадта хандаhан юм. Энэ ажахын коллектив бүхыдөө 21000 центнер үбhэ, 8500 тонно силос, 2200 тонно сенаж, 270 тонно ногооной гурил бэлэдхэхэ гэhэн дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаа. Үүсхэлыень районой бэшэшье ажахынуудай коллективүүд үргэнөөр дэмжээ hэн.

Туранай, Түнхэнэй. Саянай совхозуудай, «Сибиряк» колхозой коллективүүд энэ харюусалгата кампаниие эмхитэйгээр эхилээ гэжэ тэмдэглэлтэй. Мүнөө үедэ Түнхэнэй, Туранай, Харбяангуудай совхозуудта силос бэлэдхэлгэ эдэбхитэйгээр ябуулагдажа байна. Харбяангуудай hү haалиин фермын коллектив фермынгээ малда элбэг хүрэхэ ногооной гурил өөhэдөө бэлэдхэхэ гэhэн үүсхэл гаргажа, тэрэниие дэмжэхэ хандалгатайгаар районой hү haалиин фермэнүүдтэ хандаба.

Нииты адууhа малда элбэг, hайн шанартай тэжээл бэлэдхэлгэдэ районоймнай хүн бүхэн хубитаяа оруулжа байнхай. Жэшээнь, Түнхэнэй совхоздо пенсионернүүд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, hургуулиин hурагшад энэ хэрэгтэ үргэнөөр хабаадуулагдана. Тус ажахыда гэр бүлын олон звенонууд хүдэлнэ. Июлиин 11-дэ, 12-то, 13-да район доторнай олониитын субботнигууд, воскресник үнгэрөө гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Социалис мүрысөөн хаа хаанагүй эмхидхэгдэнэ. Ажалай үрэ дүнгүүд үбhэшэдэй звенонуудта үдэр бүхэндэ мэдээсэгдэжэ байдаг. Звенонууд хоорондын, hурагшадай үйлэдбэриин бригадануудай, ажахынууд хоорондын, АВМ-эй коллективүүд хоорондын мүрысөөнэй дүнгүүд декада бүхэндэ согсологдожо байха юм. Декадын дүнгүүдээр АВМ-эй коллективүүд, ажахынууд хоорондын мүрысөөндэ илагшадта дамжуулгын Улаан туг, бригаданууд болон звенонуудай мүрысөөндэ илагшадта дамжуулгын Улаан вымпел барюулагдадаг. Илагшадай хүндэлэлдэ ажахынуудай түбэй буусануудта, районой түбтэ Ажалай Алдар солын Улаан тугууд далбан намилзана.

Бүхыдөө 182 000 центнер үбhэ, 46 000 тонно силос бэлэдхэхэ, 11 090 тонно сенаж дараха, 2500 тонно ногооной гурил бэлэдхэхэ гэhэн габшагай даабаринуудаа районой ажалшад амжалтатайгаар дүүргэхээр зоригжонхой.

Э. ВАСИЛЬЕВА,
КПСС-эй Түнхэнэй райкомой секретарь.

Гүрэльбын наадахи нахид соо 183 гектарта нэмжыhэн сабшалангай ногоон хэзээ хэзээнэйхиhээ үндэрөөр урганхай. Эндэ хүрэжэ ерэхэдэмнай эрхим hайнаар, нягтаар сомогдоhон үндэр гоё 11 hүри жэрылдэн харагдана. Тус сабшалангай ургасые үнинэй луговод, КПСС-эй гэшүүн Илья Липатович Куприяновай хүтэлбэрилдэг үбhэшэдэй звено хуряана.

— Бидэнэртэ даалгагдаhан энэ сабшалан хэды дахин уhалагдаа юм. Үбэлдөө горхоной эхиндэ тошо мүльhэ хүргэжэ нөөсэлэгдөө. Тусхайлбал, байгша ондо гектарай 27 центнер үбhэ сабшажа абанабди. Манай звено жэл бүхэндэ табан мянган центнерhээ бага бэшэ үбhэ хуряажа абадаг. Энэ жэлэймнай уялга 5000 центнер. Мүнөө hүүлэй мэдээгээр 1200 центнер hайн шанартай үбhэ hүрилөөд байнабди. Тэрэ тоодо 100 центнер үбhөө тюк болгон багсаажа суглуулаабди. Тракторай косилкаар үбhэ сабшадаг механизаторнууд Владимир Раднаев, Баир Бухаев гэгшэд үдэр бүхэндэ нормоёо холо үлүүлнэ,— гээд звеное хүтэлбэрилэгшэ И. Л. Куприянов хөөрэнэ.

Гүрэльбэ hууриндa витаминтай ногооной гурил гаргадаг АВМ-0,4 түхэлэй агрегат энэ hарын эхинhээ хүдэлгэгдэжэ эхилээ hэн. Тэрэниие үнинэй механизатор Александр Васильевич Асеев хүтэлбэрилнэ. Июлиин 14-нэй үдэр энэ агрегат 20 тонно гранул үйлэдбэрилжэ гаргаа. Түсэбынь 220 тонно юм. Шэмэтэ ногоо сабшадаг «КУФ-1,8» түхэлэй комбайн бүтээсэтэйгээр хүдэлгэгдэнэ.

Автомашинын жолоошон Владимир Казанцевай асарhан набша намаа удаашьегүй АВМ-эй транспортёроор дамжуулагдан мантан томо барабан руу ороно.

Звеногой гэшүүд үдэртөө гурба дахин халуун эдеэгээр хангагдана. Үнинэй дүй дүршэл ехэтэй тогоошон Мария Егоровна Клочихинагай шанажа бэлдэhэн эдеэниинь амтатай hайн байдаг.

— Минии хүтэлбэрилдэг тракторно-таряан ажалай бригадада гурбан оньhожоруулагдамал звено эмхидхэгдэнхэй. Звеное хүтэлбэрилэгшэд бултадаа 1-дэхи класстай луговодууд юм. Бидэ июлиин эхинhээ үбhөө сабшажа захалаабди. Манай гурбан звено хамтадаа 1700 центнер үбhэ бэлэдхээд байна. Байгша ондо сабшалангай ургаса яhала hайн. Бригадын гэшүүд КПСС-эй обкомой Хандалгатай танилсажа, өөhэдынгөө арга боломжонуудые хаража үзөөд, 7800 центнер hайн шанартай үбhэ hүрилжэ тушааха зорилго абаа. Харгын захаар, болдогтой, hөөг бургааhатай участогуудые гар хажуураар сабшана. Эндэ Буряадай хүдөө ажахын институдай 6 студент ажаллана. Ургуулhанаа сэбэрээр, шанартайгаар хуряажа абаха гэжэ оролдонобди,— гээд 1-дэхи отделениин бригадир Валерий Константинович Дрючин мэдүүлнэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: hүринүүд жэрылдэнэ; звеное хүтэлбэрилэгшэ И. Л. Куприянов; механизатор Дамба Ахапаев.

Ивалгын район.
«Байгал» гэжэ hуралсалай ажахы.

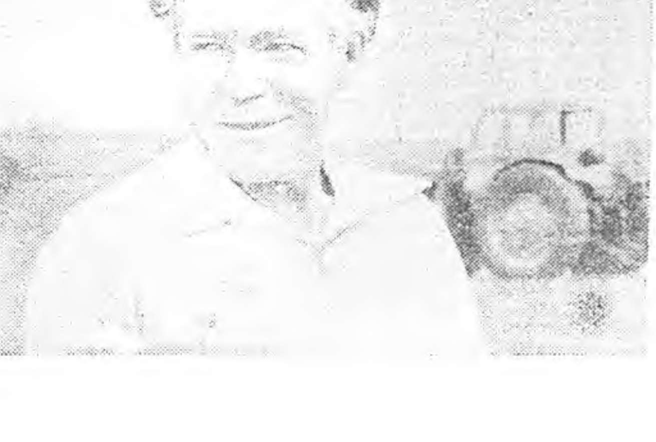

ЖЭГДЭРЭН ОРОБО

Хойто-Байгалай районой ажахынуудай сабшалангынь Дээдэ-Ангар мүрэнэй, Кичерэ болон бусад голнуудай эрье шадар оршодог юм. Июнь hарада энэ нютагаар ехэл дулаан үдэрнүүд тогтожо, ногоон яhала hайнаар ургаа. Хадын гол горход үерлэжэ, зарим сабшалангай талмайнууд уhанда абтаа. Энэ уршагта байдал тэжээл бэлэдхэлгэдэ зарим тэды hаад ушаруулба.

Хойто-Байгалай хүдөөгэй ажалшад, БАМ-ай барилгашад, промышленна предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд байгаалиин бэрхэшээлhээ сухарингүйгөөр июлиин эхинhээ үбhэндөө жэгдэрэн оробо. Северобайкальскын түмэр замай отделениин коллектив тус тустаа 10 хүнhөө бүридэhэн 11 звено эмхидхэжэ, Улаан-Макит гэжэ сабшаланда эльгээбэ. Тэдэнэр 15—20 үдэрэй туршада бүхыдөө 2.500 центнер hайн шанартай үбhэ бэлэдхэхэ даабаритай. Тиигээд тэрэнээ «Тыйский» совхоздо тушааха юм.

«Ленинградбамстрой» колоннын, «Нижнеангарсктрансстрой» трестын, «Бамтоннельстрой» управлениин болон бусад эмхи зургаануудhаа дүн хамта 600 гаран хүн үбhэ хуряалгада хабаадалсана. hүүлэй мэдээгээр Хойто-Байгалай районой ажалшад 100 гаран гектарай ногоо унагаажа, 300 центнер үбhэ сомобо.

К. ЭРХИТУЕВ.

УНЖАГАЙРЖА БАЙНГҮЙ

Урдынхидал унжагайржа байнгүй, үбhэ хуряалгаяа хамагhаа урид эхилhэн Баргажанай районой Шитханай совхозой Владимир Петрович Бурдуковскиин хүтэлбэрилдэг оньhожоруулагдамал звеногой гэшүүд түрүүшын үдэрhөө бүтээсэтэйгээр ажаллана. Эдэ үдэрнүүдтэ механизаторнууд Еньковой сабшалангай ургаса хуряажа дүүргэхэ дүтэлөө. Тус звенодо дүрбэн хүнгэн трактор, тракторай гурбан косилка, тармуурнууд, үбhэ бухаллаха түхеэрэлгэнүүд, нагшуурганууд, hүри сомохо оньhон түхеэрэлгэнүүд үгтэнхэй.

hүүлэй мэдээгээр, тус коллектив 300 центнер үбhэ hүрилөөд байнхай. Эндэ ажалайнь эршэ үдэрhөө үдэртэ эршэдэнэ.

Г. РИНЧИНО.

МАЛИИН ПРЕЗИДЕНТЫН ЕРЭЭД БАЙhАН ТУХАЙ

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. А. Громыкын болон Малиин Арадай Демократическа Союзай (ДСМН) Генеральна секретарь, Малиин Республикын Президент Мусса Траорегэй хоорондохи хөөрэлдөөнүүд июлиин 15-да Кремль соо үргэлжэлүүлэгдэhэн байгаа.

Бүтэмжэтэй hайн, хани барисаанай оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ совет-малиин харилсаанай асуудалнууд дэлгэрэнгыгээр хэлсэгдэбэ. Адли тэгшэ эрхын, нэгэ нэгэеэ хүндэлэлгын гол ёhонуудта үндэhэлдэг хоёр талын харилсаан дэлхэй дээрэхи ажал ябуулгада гүрэнүүдэй хоорондо үнэн зүб, адли тэгшэ эрхэтэй холбоо барисаа тогтоолгын хэрэгтэ алба хэхэ байна гэжэ тэдэнэр сэдьхэлээ хананган тэмдэглээ.

Уласхоорондын бусад хэдэн гол шухала асуудалнуудаар hанамжануудаа халан абалсахадаа, тусхайлбал, уласхоорондын оршом соо бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй гүрэнүүдэй нэрэ хүндэ улам бүри ургаhан, амжалтанууд түйлагдаhан байна гэжэ хоёр тала онсолон зааба. Эдэ оронуудай хараа бодолhоо уласхоорондын асуудалнуудые бүтэмжэтэй hайнаар шиидхэлгэ гол түлэб дулдыдаха байна гэжэ тэдэнэр мэдүүлээ.

Совет-малиин хамтын коммюнике бэлдэгдээ, Малиин делегациин СССР-тэ хөөрэлдөөнүүдые хэжэ дүүргэhэнэй hүүлээр тэрэ хэблэлдэ толилогдохо юм.

СССР-эй болон Малиин Республикын хоорондохи хани барисаае, харилсаа холбоое саашадань хүгжөөхэ тухай декларацида, КПСС-эй болон ДСМН-гэй хоорондохи харилсаан тухай хэлсээндэ гар табигдаха байна гэжэ хоёр тала үгсэ ойлголсобод.

* * *

М. Траоре В. Ленинэй Мавзолейдэ хүрэжэ, венок табиhан байгаа. Кремлиин ханын дэргэдэхи Танигдаагүй солдадай хүүрэн дэргэдэ мүн лэ венок табигдаа.

* * *

Үдэhөө хойшо М. Траоре hамгантаяа Волгоград ошохоёо Москваhаа мордобо.

(ТАСС).

ГАЗАРТА БУУХЫЕ БЭЛДЭНЭ

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). Космонавтнууд Леонид Кизим болон Владимир Соловьев Газар шадарай замаар ниидэн дабшаха үедөө бэелүүлхэ хүдэлмэриингөө программые түгэсхэжэ байна.

Июлиин 15-да «Мир»—«Союз Т-15» гэжэ жолоодогдодог комплексын экипаж станциин аппаратура болон түхеэрэлгэнүүдые хүдэлгэхыень болюулха хэрэгээ бэелүүлээ.

Космонавтнууд документациие, буулгагдаhан фотопленкотой, спектрограммануудтай кассетэнүүдые, суранзата лентэнүүдые, биологическа зүйлнүүдтэй амhартануудые, хэгдэhэн туршалгануудай үрэ дүнгүүдтэй бусад материалнуудые «Союз Т-15» гэжэ онгосын буулгагдадаг аппарат руу сруулба.

Энэ үдэр хоёр час соо физическэ упражненинүүдые хэhэн байгаа. Гадна телевизионно репортаж дамжуулба.

Үдэшэлэн «Геоэкс-86» гэжэ уласхоорондын туршалгын үндэhөөр космонавтнууд Германиин Демократическа Республикын газар дайда дээрэ түгэсхэхы буулгабаринуудые хэбэ.

Телеметрическэ мэдээсэлэй, экипажай элидхэhэнэй ёhоор, «Мир»—«Союз Т-15» гэжэ замбуулинай комплексын бүхы түхеэрэлгэнүүд гэмгүй hайнаар хүдэлнэ. Леонид Кизим болон Владимир Соловьёвой бэенүүд hайн.

...ӨДЭ ГЭРНҮҮДЫЕ ...ООР БАРИХА

...отор бүлэ бүхэниие амяраа гэр байраар — ...али үмсын гэрээр хангаха тухай партиин ...заабаринуудые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ ...ческэ ба социальна онсо удха шанартай ...о. Энэ талаар түсэбтэ арбан хоёрдохи табан ...алхам хэхэ хэрэгтэй. hүүлэй жэлнүүдтэ рес...лохон ажахынуудта гэр байра барилгада ан...хандуулдаг болонхой. Үнгэрhэн жэлдэ хүдөө ...мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын ...илгада үгтөө. Баргажанай районой Бодоной, ...айоной Уланхаанай. Зэдын районой Оёорой ...ухар-Шэбэрэй районой Ленинэй, Сэлэнгын ...ртсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта болон бу...та шэнэ, шэнэ үйлсэнүүд бии боложо, hуурин, ...шэмэглэнхэй. Захааминай районой Хамниин ...үрэй районой «Победа» колхоздо үмсын гэр...үргэнөөр ябуулагдана.

...жэлэй туршада Хамниин сомоной Соведэй ...нуудта 60 гаран гэр бодхоогдонхой. Эндэ шэ...бэлэдхэлгэдэ, тэрэниие барилгада нютагайнь ...ая залуушуулай эдэбхитэйгээр хабаададаг hайн ...тогтонижонхой. Үмсэдөө гэр бариха дура...озынь модо отолхо билет, транспорт үгэдэг, ...рскойдо сонхын, үүдэнэйможонуудые дарха...ихэдэ залуу мэргэжэлтэдтэ, армиhаа ерэhэн ...болон ажалай ветерануудта эдэ зүйлэй ...улхэдээ, хүнгэлэлтэ үгтэдэг. hүүлэй үедэ 26 ...hөө 30,5 мянган түхэригэй урьhаламжа абаа ...омоной Совет үмсын гэр барилгада онсо ан...аг, сесси болон зүблөөнүүд дээрэ энэ асуу...лжэ зүбшэн хэлсэжэ байдаг. Совхозой хүдэл...ынгөө мүнгэ зөөреэр, гүрэнэй кредидээр ...иhанай ашаар, социально-соёлой барилгада ...ери hомолжо, найман жэлэй hургуули, интер...саад, малшадай гэрнүүдые, теперетрансля...бодхоогоо юм. Энэ үүсхэлыень районой бу...дэлмэрилэгшэд халан абажа, үмсын гэрнүү...ина. Үнгэрhэн табан жэлдэ Захааминай рай...бодхоогдоо юм. Үмсын гэр баригшадта совхо...нүүд, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат, ...спромхоз, модоной ажахы болон бусад пред...аламжа ехээр үзүүлhэн байна.

...ССР-эй Верховно Соведэй Президиум hаяхан ...л соогоо «Захааминай районой Хамниин ...үрэй районой «Победа» колхоздо ябуу...хүдэлмэриие hайшаан дэмжэжэ, тэдэнэй дүй ...убликын бусад районуудта үргэнөөр дэлгэ...айгүйсэдкомуудые уялгалhан байна.

...а гэр байра бариха талаар дутуу дунданууд, ...р. «Бурятагропромстрой» нэгэдэлэй, Сэлэн...н, Ивалгын ажахынууд хоорондын ПМК-нууд ...үрүүшын хахад жэлэй түсэб дүүргэхэ талаар ...эр оронхой. Загарайн ПМК-да баригдаhан ...н дутуу дунданuудтайгаар ашаглалгада үгэхэ, ...илгые удаан саг соо унжагайруулха, Окохой ...айн hууриндa баригдахаар хараалагдаhан ...ыха гэрнүүд эхилэгдээшьегүй байха юм. ...оной партийна, совет органууд тус ...рилэгшэдтэ, эдэ гэрнүүдые барихаар захил ...эй дүүргэлтын тулөө шанга эрилтэ табидаггүй, ...ые наринаар хинаха хэрэгые эмхидхэнэгүй. ...ой «Октябрьский» совхозой хүтэлбэрилэгшэд, ...р байра барилгада, тэрэниие саг болзортонь ...нхарал багаар хандуулна. 1980—1985 онуудта ...ургаан гэр эзэтэй болгогдоогүй дээрэhээ hан...шуу. Энэ эзэн буса ушарай гол шалтагааниинь ...н шанар тон муу байгаа гэжэ элирүүлэгдэн...алтай мүнөө үедэ эбсэхээр бэшэ.

...ай «Орон дотор гэр байрын асуудал шиид...алгын гол шэглэлнүүд тухай» тоггоолые бо...ын тула партийна, совет, ажахын, профсою...зүгhөө таарамжатай хэмжээнүүд абтаха зэр...ондо республикымнай хүдөө нютагуудта 130 ...эн метр талмайтай байрын гэрнүүд ашаглал...хараалагдаанхай. Тиимэhээ жэлэй туршада гэр ...дэр ашаглалгада оруулалгые түйлаха, гэр бай...р бүхы хүдэлмэриие залан хүтэлбэрилгэдэ ню...эй үүргые дээшэлүүлхэ шухала.

...«Агропромстрой» нэгэдэлэй барилгын эмхи...а барилгада индустриальна арга хэрэглэхэ та...үдэлмэри ябуулха ёhотой юм. Тус нэгэдэ...ын комбинадай бааза үргэдхэгдэжэ, жэл бүхэн...шо бэшэ хабсаргагдамал гэр ашаглалгада үгэ...хо ёhотой. Гадна 200 гаран гэр хабсаргаха цех ...районадо эмхидхэгдэхэ юм. Яруунын районой ...й» совхозой, Мухар-Шэбэрэй районой «Искра», ...ой «Сибиряк» колхозуудай жэшээгээр ажахы ...барилгын бригадануудые эмхидхэжэ, шэнэ ...ор бариха гэшэ мүнөөдэрэй шухала зорилго...нь болоно.

...одхоолгодо нютагай барилгын материалнууд ...эгдэхэ ёhотой. Захааминай, Баунтын, Түнхэнэй ...хэрэглэн, блсгүүдые гаргадаг цех эмхидхэгдэ...алтай. Мүн республикын хүдөөгэй районуудта ...6 завод мүнөө үедэ эмхидхэгдэжэ байнхай. ...ын хушалтын материалнуудай дуталдадаг дээ...глэлгэ үргэдхэгдэхэ зэргэтэй. Тиин хүдөө ню...үхэндэ 1000 гаран байрын гэр бодхоожо ашаг...гэшэ бэелүүлэгдэмээр хэрэг болоно.

...э совет, ажахын органууд хубиин гэр барил...ябуулха ёhотой. Байрын гэрнүүдые өөhэдтөө ...хүдөөдэ ажаhуудаг хүн зондо 15 жэлэй бол...амжа СССР-эй Гүрэнэй банк үгэнэ. Энэ урьhа...эжэ, 1—2 жэлэй туршада буусын бусад ба...өөhэдын гэртэй болохо арга боломжо хүдөө...доно ха юм.

...үдэй архитектурые hайжаруулха таарамжатай ...Буряадай АССР-эй Госстрой, «Бурятгражданстрой»... ...ятагропроект» институдууд зохёон бүтээжэ, ...шарайе шэмэглэхэ уялгатай.

...уудта үмсын гэр баригшадые барилгын мате...олон бусад хэрэгсэлнүүдээр хангахын тула Бур...равлени хэмжээнүүдые дары абаха ушартай.

...асуудалые шиидхэлгэдэ үргэн нииты ажалша...үсхэлтэйгээр хабаадуулха арга боломжо олго...р байра барилгын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ ...зургаануудай эрхые үргэдхэхэ шухала. Гэр ...алгада, квартира үгэхэ ээлжээ тогтоолгодо со...зүбэй гол ёhо наринаар сахиха, олониитые хи...үүлха, мүн үргэнөөр мэдээсэжэ байха хэрэг...

...гүүдта коммунальна албануудые эмхидхэхэ ба ...ар партиин табиhан зорилгонуудые бэелүүл...н бүхэндэ таарамжатай хэмжээнүүд абтаха зэр...

...асуудалые шиидхэлгэ хадаа партиин социальна ...шухала хубинь болоно. Тиимэhээ партийна, со...профсоюзай органууд хүн зониие гэр байраар ...раалагдаhан болзортонь бэелүүлхын тула энэ ...р бүриин анхарал хандуулха ёhотой.

...ЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ҮБhЭ ...ЭЛЭДХЭЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ 1986 ОНОЙ ИЮЛИИН 14-нэй МЭДЭЭН

(түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

	сабшагдаhаниинь	Бэлэдхэгдэhэниинь: үбhэн	сенаж	силос	ногооной гурил	набшаhата тэжээл
	14	9	—	—	9	2
	16	6	—	—	—	—
	23	22	8	8	25	—
	5	3	—	—	15	3
	9	—	—	—	20	—
	18	16	60	—	9	—
	9	2	3	—	7	32
	16	20	16	—	12	15
	19	16	26	—	31	—
	11	7	12	—	21	29
	10	7	—	—	10	—
	12	12	—	—	15	6
...эрэй	12	20	6	4	15	5
	—	—	—	—	—	—
...ин	17	21	7	—	10	—
...лай	—	—	—	—	—	—
	9	9	—	—	18	1
	15	25	19	—	12	293
	9	2	2	1	17	17
	14	13	3	—	22	45
бүхыдөө	12	10	9	1	17	20

ПАРТИИНА АЖАБАЙДАЛ

«ТА ПАРТИДА АБТАБАТ...»

— Советскэ Союзай Коммунис партиин зэргэдэ та абтаба гээшэт. Ажал хэрэгтээ, ажабайдалдаа амжалта туйлахыетнай хүсэнэбди!—гэжэ партида абаха гэһэн тогтоолой баталагдан сасуу КПСС-эй райкомой секретарь заатагүй үрөөлэй үгэ хэлэдэг гээшэ. Ленинскэ партиин гэшүүн гэһэн үндэр нэрые бэедээ даажа абаха гээшэ хүнэй ажабайдалда хүндэтэйшье, хоёр дабхар харюусалгатайшье ушар болоно ха юм.

«...Ажалдаашье, журам сахилгадаашье — хаа хаанагүй бидэ коммунистнуудые жэшээ болгон хаража байдаг гээшэбди. «Зүб! Энэ ёһотойл коммунист хүн!» гэжэ ажалша хүнэй хэлэхээр ажаһууха, хүдэлхэ хэрэгтэй»,— гэжэ М. С. Горбачев КПСС-эй XXVII съезд дээрэ хэһэн Политическэ элидхэл соогоо хэлэһэн байна бшуу. Энэ хэлэһэнэй ёһоор болоходо, коммунистын урда шангаашье, харюусалгатайшье эрилтэ табигдана.

КПСС-эй XXVII съездэдэ бэлэдхэлэй ябажа байха үедэ, һүүлээрэньшье партида орохые хүсэгшэдһээ мэдүүлгэнүүдэй оролго нилээд олошороо һэн. Түрүү хүдэлмэришэд, колхозникууд, илангаяа хүдөөгэй интеллигенциин түлөөлэгшэд партиин зэргэдэ жагсаха хүсэлэнтэй байһанаа мэдүүлнэ. Энэ ушар хадаа КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1985 он) Пленумэй абаһан хэмжээнүүдэй бодото бэелэл болоно гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Тэдэ хэмжээнүүдые арад ехэтэ һайшааһан байна. Орон дотор бэелүүлэгдэжэ байгаа шэнэдхэн хубилалгада өөһэдынгөө хубитые оруулалсаха гэһэн ехэ эрмэлзэл эндэ харагдана бшуу. Тиигэжэ өөһэдынгөө хуби заяае, хүсэл зоригые Коммунис партиин хэрэгтэй холбохо хүсэлэнтэй байһанаа мэдүүлнэ.

В. М. Самбаев— Шитханай совхозой малшан. Тэрэ 15 жэлэй туршада адуушанаар хүдэлнэ. Адуу харууһалалга, үсхэбэрилгэ хадаа мал ажалдахи орёо һалбари гэжэ мэдээжэ. Залуудаа Баргажанай совхозой суута адуушан П. Е. Степанцевой һургаал абаһан, тэрэнэй ажалай баян дүй дүршэл шудалһан хүн юм. Мүнөө тэрэ өөрөө бэрхэ адуушан болонхой. 312 толгой адуу харууһална. Залуу коммунистын хараа зорилго ехэ — адуунай тоое 500 толгойдо хүргэхэ хүсэлэнтэй. Тэдэнэйнгээ үүлтэр һайжаруулха түсэбтэй.

Баргажанай-Адагай пристаниин портальна кран хүдэлгэдэг крановщик мэргэжэлтэй Галина Фёдоровна Казна партида һая абтаа һэн. Тэрэ Набережные Челны гэжэ газарта хүдэлжэ байһан юм. КамАЗ барилсахаяа ерэһэн бүхэсоюзна комсомольско отрядай гэшүүн мүнөөшье залуу наһанайнгаа эршэ хүсэ алдаагүй, һурган хүмүүжүүлэгшэ гэһэн солотой ажалша бэрхэ эхэнэр юм. Архидалгатай тэмсэл ябуулдаг комиссиие тэрэ толгойлно.

С. Д. Аюшеев хэдаа врач-стоматолог мэргэжэлтэй. Манай райондо хүдэлхэеэ ерэһээр гурбан жэл болобо. Бэлигтэй, бэрхэ врач гэжэ тэрэниие магтадаг. Районно комсомольско организациие толгойлогшодой нэгэн, районно больницын ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь врач Аюшеев өөрынгөө ниитын эдэбхитэй хүдэлмэреэр бэеэ харуулжа шадаад, партиин гэшүүн болохо эрхэдэ, этигэл найдабарида хүртэбэ бшуу. Салтан Дашиевич комсомолой ажал ябуулгада эбьяастайгаар хабаададаг байхаһаа гадна, спортивна мүрысөө эмхидхэдэг шадабаритай юм. Юрэдөө, район соо үнгэргэгдэдэг соёлой, олониитын элдэб хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэгшэдэй нэгэн шуу.

КПСС-эй Уставай заабариие бэелүүлэн, Шитханай совхоздо партийна нээмэл суглаан зарлагдаа һэн. Тэрэ суглаан дээрэ ажахын хонишон КПСС-эй гэшүүндэ кандидат В. И. Поповые партиин гэшүүндэ абаха тухай асуудал харагдаба. Нээмэл суглаан дээрэ партида абалгын асуудал зүбшэн хэлсэхэдэ, аша үрэнь һайн, партида орохоёо хүсэгшэдэ туһатай һургаал болоно, ямар ехэ харюусалга бэедээ даажа абаһанаа гүйсэд ойлгохо мэдэрэл түрүүлнэ.

Ажалша бэрхэ, эдэбхитэй, үүсхэлшэ, урагшаа тэгүүлһэн сэдьхэлтэй хүн нүхэдэйнгөө үмэнэ гайхажа, улайжа, сайжа байхашьегүй даа. Валерий Иннокентьевич шэнги хүн юунһээ түбэгшээбэ гээшэб? Тэрэнэй ямар зантайе, ямараар ажалладагые нютагаархиниинь мэдэжэл байдаг ха юм. Хурьга түлжүүлхэ даабарияа ходо үлүүлэн дүүргэдэг, харууһалдаг малаа гарзалуулдаггүй, шууд сэхэ хүн байһан тула тэрэ нэгэн дуугаар КПСС-эй гэшүүндэ абтаһан байна.

Гэхэтэй хамта партида шэнэ хүнүүдые шэлэн абаха, залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэг хаа хаанагүй адли һайнаар шиидхэгдэнэгүй гэжэ мэдэрхэ бэлтайбди. Партийна зарим организацинуудта энэ шухала хэрэг хангалтагүйгөөр шиидхэгдэнэ. Партиин зэргэдэ шэнэ хүсые, залуу наһатаниие шэлэн абаха хүдэлмэриие хэрэгсээдэггүй байһанай хойшолон эндэ харагдана бшуу.

Имэ байдалһаа уламжалан, КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһаг энэ асуудалые бюрогой заседани дээрэ зорюута зүбшэн хэлсэхыень партиин райкомой секретариадта дурадхаһан байна. Манай дурадхал дэмжэгдэжэ, районой партийна организациин зэргэнүүдые бэхижүүлхэ, залуу коммунистнуудтай ябуулагдадаг хүдэлмэриие һайжаруулха тухай асуудал бюрогой заседани дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэһэн, зохихо хэмжээ ябуулганууд хараалагдаһан гээшэ. Тиигэжэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой, Баргажанай леспромхозой парткомууд (секретарьнар Б-Ж. Ш. Доржиев, П. И. Башаров) горитой шүүмжэлэлдэ ороо һэн.

Партийна организациингаа зэргые бэхижүүлхэ, ажахын али бүхы һалбарида партийна нүлөө үргэдхэхэ гэжэ оролдохогүй ябадал мүнөө үе сагай эрилтэдэ хайша хэрэгээр хандаһанай бодото гэршэ болоно. «Путь Ленина» колхозой, Хойто районуудай электросетиин, Агропромой снабжениин һожоруулагдамал нүүдэл колонныын партийна организацинуудай байдал баһал бирагүй.

КПСС-эй гэшүүндэ абтагшадай дунда комсомолшууд үсөөн байһаар. Энэ хадаа манай ажал ябуулгада бэһа нэгэ ехэ алдуу болоно гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Комсомол үетэн тушаа анхаралаа һулаар табидаг байһамнай эндэ харагдана бшуу. Партиин зэргые бэхижүүлхэ талаар ябуулха хүдэлмэри ехэ. Парти доторой эгээл шухала хэрэгые үндэһөөрнь шэнэлэн хубилгаха уялгатайбди.

Л. ЛИНХОЕВ,
КПСС-эй Баргажанай райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

КПСС-эй ЦК-гай ХАНДАЛГАДА РЕСПУБЛИКЫН АЖАЛШАДА

КПСС-эй Центральна Комитедэй (июниин 1986 он) Пленум дээрэ партиин ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой хэһэн элидхэлые манай локомотив-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд тон анхаралтайгаар уншан танилсаба.

ТОН ЗҮЙТЭЙ ҮГЭНҮҮД

Партиин XXVII съезд дээрэ найруулан тодорхойлогдоһон СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын түсэбөөр хараалагдаһан зорилгонууд ехэ орёоньшье һаа, бэелүүлхээр гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум тэмдэглэбэ. Эдэ зорилгонуудые сүм бэелүүлхын тула үйлэдбэри дээрэ ушардаг дутуу дундануудые түргэнөөр усадхаха ёһотой болоно. Съездын зохёон байгуулхы суртал һургаалнуудые манай заводой цехэйшье зарим хүдэлмэришэд ухаан бодолоороо гүйсэд мэдэрээгүй. Юуб гэхэдэ, ажалай, ниитын журам, сахилга хазагайруулха, муу шанартай продукци бүтээн гаргаха ушарнууд эрид үсөөрөөшье һаа, үшөөл үзэгдэнэ бшуу. Тиимэһээ эдэ нүхэдэй дунда ябуулагдадаг ойлгуулалгын хүдэлмэри эрид эдэбхижүүлжэ, түсэб дүүргэхын түлөө тэдэнэй хүсэ шадалые элсүүлхэ хэрэгтэй. Мүн социалис мүрысөөндэ, һурган хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин үүргэ нүлөөе дээшэлүүлхээр. Цехэймнай хүдэлмэришэд хоорондоо мүрысэн ажалладаг юм. Теэд мүрысөөнэй дүнгүүд саг соогоо согсологдодог гэхын аргагүй. Би Валентина Дондуковна Самбиловатан мүрысэдэгби. Һүргүүли дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр шэрэм шудхалгын цехтэ хэб дарагшаар арбаад жэлэй туршада хоюулаа ажаллаһанабди. Участогаймнай хүдэлмэришэд локомотивай, вагоной багахан детальнуудай хэбые гараараа дарадаг юм. Бэшэ томо детальнуудай хэбые ондоо участогай хүдэлмэришэд оньһон аргаар дарадаг юм. Тиимэһээ тэдэнэр бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Харин бидэнэр халаанай туршада 15—18 деталиин хэб даража үрдинэбди. Манай хүдэлмэри хүнгэдхэхын, ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлхын тула машина бүтээгшэд багахан детальнуудай хэб дарахы оньһон түхеэрэлгэ богони саг соо зохёохо бээз гэжэ найдамаар. Үйлэдбэр и лэ имэ түхеэрэлгые тодхобол, продукциин шанар нарижуулан һайжаруулагдаха юм. Мүнөө продукциин шанарые һайжаруулхын тула мүрысэнэбди. Участогаймнай түрүү хүдэлмэришэн Борис Александрович Гончаров мүрысөөндэ илажа, шанарай хубиин тамгатай болонхой.

Советскэ Союзай ажалшадта КПСС-эй Центральна Комитедэй Хандалга соо, «Заводой тамгын алдар соло, хүдэлмэришэ гарнуудай зохёохы ажал, бата бэхи алималта, арьбалалтатай, шухала хэрэгтэй эдлэл хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалга хадаа ажалшан бүхэнэй нэрэ

ШЭНЭДХЭН ХУБИЛГАХА БОЛОНО

Һаяхан үнгэрһэн КПСС-эй ЦК-гай ээлжээтэ Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой хэһэн «1986—1990 онуудта СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын табан жэлэй түсэб болон тэрэниие бэелүүлхэ талаар партийна организацинуудай зорилгонууд тухай» элидхэлтэйнь совхозоймнай хүдэлмэрилэгшэд мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд, нютагаймнай хүн зон дүтэ танилсаад, дэмжэжэ байһанаа мэдүүлээ һэн. Манай эгээл мүнөө, арбан хоёрдохи табан жэлэй эхиндэ бэелүүлхэ хараа зорилгонууд эндэ тон тодорхойгоор, эгитээр харуулагдан хэлэгдэбэ. «Мүнөөдэрэй гол шухала асуудалай нэгэниинь шэнэдхэн хубилалга мүн. Энэмнай — ургалтын туйлагдаһан эршые тогтонижуулха, саашадань тэрэниие [illegible] тэй. Илангаяа бидэ шэнэлэн хубилалтын эгээл эхин шатада байнабди гэжэ хараадаа абаха хэрэгтэй. Энэ талаар эмхидхэлэй хүдэлмэридэ бүхы юумэн үшөөл хэгдээгүй, арадай ажахыда һайн тээшээ хубилалтануудай саашанхи ябасада шиидхэхы нүлөө үзүүлхэ ёһотой экономическа арга хэрэгсэлнүүд мүнөө дээрээ гүйсэд хүсэндэнь хэрэглэгдэнэгүй» гэжэ Михаил Сергеевич онсолон зааһан байха юм. Энэ яаха аргагүй сэсэ мэргэн, сэдьхэл хүдэлгэмэ үгэнүүд. Шэнэлэн хубилалга мүнөө дээрээ хаа хаанагүй удаанаар бэелүүлэгдэнэ гэжэ мэдэрнэбди. Энэ талаар нилээд ехэ ажал ябуулагдаха ушартай болоно.

Бидэ ажахы дотороо КПСС-эй XXVII съездын һүүлээр ажал хүдэлмэреэ ондоогоор эрхилжэ эхилэнхэйбди. Манай совхозой гол һалбаринь — мал ажал хадань нэн түрүүн тэдэнэй тоо толгойень олошоруулха, ашаг шэмыень нэмээхэ. Үйлэдбэрилэгдэһэн продукциин шанарыень дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахын бүхы үйлэдбэриие ашаг үрэтэйгөөр эрхилхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулдаг болообди. Урдань эдэ бүгэдэдөө анхарал хандуулдагшье һаа, иимэ ехэ эрилтэ хүнүүдэй урда табидаггүй байгаабди. Дунда шатын звенонуудые хүтэлбэрилэгшэдтэ өөһэд өөһэдынгөө участогууд дээрэ ашаг үрэ ехэтэйгээр хүдэлхэ эрхэ байдал олгообди. Эдэнэр ямар ажал хэжэ ябаһан тухайгаа неделиин нэгэ дахин совхозой дирекцидэ дуулгадаг заншалтай болонхой. Иигэжэ бидэ хүтэлбэрилгын шэнэ онол аргануудые бэдэржэ эхилэнхэйбди.

Манай эрхилжэ ябаһан ажал хэрэгтэ эдэ бүгэдын һайн нүлөө үзүүлхэ байһандань батаар найданабди.

Совхозойнгоо саашанхи зорилгонууд дээрэнь халта тогтохо хүсэлэнтэйб. Мал ажалай продукци элбэг дэлбэгээр үйлэдбэрилжэ, оронойнгоо хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангаха хэрэгтэ бидэ хубитаяа оруулха ёһотой гээшэбди. Теэд эндэ үшөөл шиидхэгдээгүй асуудал бии байһаар. Энэмнай ниитынгээ адууһа малда бата найдамтай тэжээлэй бааза байгуулха хэрэг болоно.

Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ талаар тодорхой хүдэлмэри ябуулагдаа. Нэн түрүүн тарялангайнгаа талмайе эрид хубилгажа, тэжээлэй ургамалнуудые, тэрэ тоодо корнеплод ехээр таридаг болообди. Сабшалангай хүрьһыень һайжаруулха талаар нилээд ехэ ажал хэгдэһэн байна. Саашадаа хэгдэхэшье. Тэжээл үйлэдбэрилгые амяарань һалбари болгожо, тэндээ газарта дуратай ёһотойл ажалша бэрхэ хүнүүдые шэлэжэ табяабди. Иигэжэ бидэ нёдондо сагай уларилай хэды таарамжагүй байгаашье һаань, үбэлжэхэ нэгэ толгой малда 16 центнер тэжээлэй единицэ тэжээл ноосэлөө һэмди. Энэмнай урзанда жэлэй-

Зунай бэлшээриие зүбөөр хэрэглээ

АМЖАЛТАДАА ЭТИГЭНХЭЙ

Хурамхаанай районой Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэһэн түрүүшүүлэй дунда Гааргын совхозой Арзгуунай хоёрдохи һүнэй фермын ахалагша һаалишан Д. Ц. Шарлановагай нэрые уншаа һэм. Тэрэ 1985 ондо амжалта түгэсөөр ажаллаһандаа иимэ үндэр хайрада хүртэһэн алдартай. Тиимэһээ энэ эхэнэртэй заатагүй уулзажа танилсаха гэжэ тиихэдэ досоогоо бодоо бэлэйб.

...Тосхоной урда захада оршоһон һү һаалиин фермэдэ хүрэжэ ерээбди. Үдын тэн боложо байһан үе. Малай байра багаар хүн харагдабашьегүй.

— Та, энэ Улаан булан соонь орожо байгты. Би удахагүй ерэхэб,— гээд намтай суг ябаһан тус ажахын парткомой секретарь М. Х. Эрдынеев эндэһээ холо бэшэхэнэ байһан һү тушаан абадаг гэр тээшэ алхалшаба.

Улаан булангынь һайнаар шэмэглэгдэнхэй. Досоонь ариг сэбэр. Үүдэнэй баруун таладань улаан вымпелнүүд, стол дээрэнь элдэбын дипломууд жэрылгэн табигданхай харагдана. Урдахи ханадань планшет үлгэгдэнхэй. Тэрээнь дээрэнь томо үзэгүүдээр «Арзгуунай хоёрдохи фермын комсомол-залуушуулай коллектив» гэжэ барлагдан бэшэгдэнхэй. Мүн лэ эндэ фермын гэшүүн бүхэнэй дүрэ, тэрээн доро намтарынь элитээр харуулагданхай. Хойто ханадань «Элүүр энхын булан» түхеэрэгдэнхэй.

Уданшьегүй үүдэн нээгдэжэ, парткомой секретарь набтархан шамбай янзын эхэнэртэй хамта орожо ерэбэ.

— Сайн! Ехэл муухай байхадамнай оробот. Сайлаад лэ байгаа һэмди. Амһартаяашье хуряаха сүлөөмнай болоогүй, — гэжэ хэлэһээр, тэрэмни аягануудаа суглуулшаба.

— Танилсагты, энэмнай манай түрүү малшан, тус коллективые хүтэлбэрилдэг Дыжит Цыденовна гээшэ. Силос асархаяа ошожо ябаһыень һөөргэнь тэхэрюулбэб,— гэжэ Мункожап Холхоевич мэдүүлбэ.

— Таниие удаан барихагүйбди. Ажалтайтнай танилсаха хүсэл бии. Фермын бэшэ гэшүүдтэй хөөрэлдэхэ дуран байха,— гэжэ тайлбарилбаб.

— Бэшэ нүхэдни силос асархаяа ошонхой. Өөһэдымнай тэжээл дууһаад, нүгөө фермынгээ силосые хубаалдажа байнабди,— гэжэ ахалагша һаалишан харюусаба.

Энэ фермэдэ бүхыдөө 8 һаалишан, тэрэнэй найманиинь залуу хүбүүд, 1 үхэршэн, техник-үрэжүүлэгшэ, лаборант гэгшэд хамтадаа 11 хүн эбтэй эетэйгээр хүдэлнэ. Эдэнэр 162 үнеэ харууһалдаг юм. Мүнөө эндэ 140 үнеэн һаагдана гэхэ гү, али үдэртэ дүн хамта 1160 килограмм сагаан эдеэн абтажа, 1100 килограммынь гүрэндэ тушаагдана.

Тэдэнэр манай ябаһан үдэр үнеэн бүхэндөө 25—30 килограмм хүрэтэр бардаа, 5 килограмм силос, һаагдаһан һүнэй литр бүхэндэ 500 грамм талха тарянай зүйл нэмэжэ эдюулнэ. Үдэртөө һүрэг үнеэдээ бэлшээридэ гаргана.

Һаалишадай үдэр бүхэнэй үрэ дүнгүүдээрнь танилсахадаа, залуу хүбүүд, басагад ехэ һүнэй түлөө тэмсэжэ байна гэжэ ойлгоо һэмди. Комсомолой гэшүүн Самбу Базаров 21 үнеэнһээ үдэр бүри 190 килограмм, тэрэнэй аха коммунист Ринчин Базаров 19 үнеэнһээ 160 килограмм, нүхэр Шарланова 15 үнеэнһээ 190 килограмм һү һаана. Залуу һаалишан Люба Цыренова мүнөө гунжан бүхэнһөө дунда зэргээр үдэртэ 8 литр һү абадаг байба. Тэрэ нёдондо Москва хотодо үнгэргэгдэһэн Бүхэдэлхэйн залуушуулай болон студентнэрэй фестивальда хабаадалсаһан намтартай.

КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон, тус фермын залуушуул хурдадхалгын замаар урагшаа дабшан, энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1700 килограмм һү абахын түлөө оролдожо ябана. Тэдэнэр майн 9-дэ гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ даабариие дүүргэһэнээ элидхээ һэн. Нүхэр Шарланова өөрөө байгша ондо үнеэн бүриһөө 3000 килограмм һү һааха̌ар хараална. Дэб дээрэ тэрэ үнеэн бүриһөө 1400 килограмм һү абанхай.

Энэ коллектив хамтын подрядай гүримаар гурбадахи жэлээ амжалтатай хүдэлнэ. Эдэнэр 1983 ондо үнеэн бүриһөө 1220 килограмм һү һаадаг һаа, харин нёдондо тэрэнээ 1673 килограммда хүргэжэ шадаа. Иимэ үндэр дүн туйлаһандаа, түсэбһөө гадуур һү һааһандаа тус фермын малшад үнгэрһэн жэлэй тоосоогоор 5400 түхэриг нэмэлтэ мүнгэ абаһан байха юм.

— Энэ гүримаар хүдэлхэдөө, хүн журамтай болоно. Ажалай журам эбдэхэ ябадал эндэ огто байхагүй. «Үндэр бүтээсэтэ ажалай, архигүй байдалай түлөө» тэмсэдэг коллектив юм. Дыжид Цыденовна тухай онсолон хэлэхээр. Энэ нүхэрнай залуушуулаа дахуулан, һурган хүмүүжүүлдэг гүримтэй. Өөрөө КПСС-эй Хурамхаанай райкомой гэшүүн. «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар шагнагданхай. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг коллектив КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ шалгаржа, республикын Хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдэһэн габьяатай. Бүхэроссин социалис мүрысөөндэ оло дахин шалгарһан. Улаан булангынь баһал дипломдо хүртэнхэй,— гэжэ парткомой секретарь М. Х. Эрдынеев магтан хөөрөө бэлэй.

Тус фермын багахан коллектив энэ зунай бэлшээриие зүбөөр хэрэглэжэ, шэнэ илалтануудые туйлаха байһандаа батаар этигэнхэй.

Д. ДОНДОКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комсомол-залуушуулай коллектив.

Ц. ЦЕЛОВАЛЬНИКОВАЙ фото.

АВГУСТЫН ТҮСЭБӨӨР

Барилга-хабсаралгын 607-дохи поездын коллектив арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын үдэрһөө эдэбхи үүсхэл гарган ажаллажа, КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэнэ. Тус поездын коллектив Северобайкальск городто уһа сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүдые, түмэр замай станциин объектнүүдые, уһан замай пристаниин томо томо корпусуудые барина. Бүхы объектнүүдые эрхим шанартайгаар хэжэ, хараалагдаһан болзортонь ашаглалгада тушааха гээшэ эдэнэй гол шухала зорилгонуудай нэгэниинь мүн болоно.

Үнинэй хүдэлмэришэн Н. Д. Карабаниин хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив жэлэй эхинһээ поезд дотор дэлгэрһэн мүрысөөндэ хоёр удаа эрхимлэжэ, тэрэнэй нэрэ хүндэдэнь Улаан вымпел үргэгдэбэ. Энэ бригадын коллектив байгша оной нэгэдэхи кварталай туршада 57 мянган түхэригэй барилга хэхэ аад, үнэн дээрээ 123 мянган түхэриг ашаглажа, даабаряа 250 процент дүүргэбэ.

— Яагаад иимэ һайн үрэ дүн туйланабта?—гэжэ асуухада:

—Бидэ бүхы ажалаа бригадна подрядай гүримаар хэнэбди. Барилгын материал, техникэ саг болзортонь участогта асаруулха хэрэгтэ бригадымнай гэшүүд бултадаа оролсоно. Хүн бүхэн барилгын хэдэн мэргэжэл шудаланхай. Поездымнай захиргаан, партийна, профсоюзай организацинууд хүдэлмэришэд тухайгаа ехэ һаналаа табидаг, али бүхы аргаар туһалдаг. Эндэһээ бүхы амжалтанууднай эхитэй,—гэжэ Н. Д. Карабань хэлэнэ.

Поездын хүдэлмэришэд үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Н. Н. Горбанай хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд хурдадхалгын табан жэлэй түрүүшын үдэрһөө шангаханаар ажаллажа, бэшэнэйнгээ дундаһаа шалгарна. Эдэнэр һарадаа 40 мянган түхэригэй барилга хэхэ даабаряа 50—55 мянганда хүргэнэ. Н. И. Горбанай бригада май һарада 67 мянган түхэригэй барилга хэжэ, даабаряа 170 процент дүүргээ юм. Шэнэ онол арга үйлэдбэридэ шадамар бэрхээр нэбтэрүүлэн үрэ бүтээсэтэйгээр ажаллаһан дээрэһээ Н. Д. Карабаниин, Н. И. Горбанай бригадануудай коллективүүд даабаринуудаа амжалтатайгаар бэелүүлнэ.

—Поездымнай хүдэлмэришэд байгша оной табан һарын даабари болзорһоонь арбан хоногоор урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 205 мянган түхэригэй барилга хээ. Хүдэлмэришэднай саашадаа бүри шангаар ажаллажа, амжалтаяа арьбадхахаар эрид шиидэнхэй,—гэжэ поездын начальник В. М. Пекун хэлэнэ.

Тус поездын бэрхэ хүдэлмэришэд Н. Н. Горбан, П. Д. Горбан гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд августын түсэбөөр ажаллажа байнхай.

К. ЖАМЬЯНОВ.

КПСС-эй XXVII съездын делегат Павел Сергеевич Беликовэй толгойлдог Саратовай ашаа зөөлгын автотранспортын үйлэдбэриин нэгэдэлэй коллектив эрдэм-техникын дэбжэлтын туйлалтануудые нэбтэрүүлхэ зорилгонуудые шиидхэжэ байнхай. Эндэ 2000 шиинэ жэлдээ заһабарилха цех ашаглалгада тушаагдаа. Заһабарилга болон техническэ харууһалга хүтэлбэрилхэ автомат системэ нэбтэрүүлэгдэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: контейнернүүд ашаглагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

Совет орон дотор

УРГАСА СЭГНЭЛТЭ ҮГЭНЭ

БРЯНСК. Тус областиин Стародубска районой «Правда», Клинцовско районой «Трудовик» колхозуудай намагтай, болдогтой 700 гектар газар ургаса үгэдэг байхаар ашаглагдаба. Тэрэниие шэнэлхэ хэрэгтэ «Клинцыводстрой» трестын мелиораторнууд туһалаа.

Тэдэ эндэ мантан томо хатаалгын системэ байгуулаа, поли жэгдэлээ, наг шэбхэ оруулаа, харгы баряа.

Боро хүрьһэтэ газар хүгжөөлгын программа бэелүүлэнгээ, Белоруссиин хани нүхэд гансал үнгэрһэн табан жэлдэ 57 мянган шэнэлэгдэһэн газар областиин баруун талын колхоз, совхозуудта дамжуулаа. Ажахынуудта 2 миллион тонно торф үтэгжүүлгэ болгон бэлэдхэжэ үгөө.

МОСКВА. Эрдэм шэнжэлгын флодой ба промышленна тагнуулай управлениин хүдэлмэрилэгшэдэй мэдэлдэ ниидэн ябадаг лаборатори үгтэбэ. Дээрэһээ үгтэһэн мэдээсэл сэнхир хүхэ нюрууgай олзо ехэдхэхэ хэрэгтэ туһална.

Самолет дээрэ тодхогдоһон аппаратура олзологшодые хэрэгтэй мэдээсэлээр түргэн бушуу хангаадхина, һүрэгэй хэды шэнээн үдхэнөөр, хаана ябаха байһые элирхэйлнэ. Тэрэнэй үндэһэн дээрэһээ хэды суднануудые эльгээхээр бэ гэжэ багсаамжалхада ехэ таатай. Уһан дээгүүр ниидэжэ ябахадаа пилодууд машинаяа 300 метр хүрэтэр далайн нюрууда дүтэлүүлнэ. Тиихэдээ Час соо 350 километр хүрэтэр түргэнөөр ябана. Эндэл адаглагшадай хүдэлмэри эхилнэ. Бүхы мэдээсэлнүүд түбэй пультда хүрэжэ ерэнэ.

Мүн самолет дээрэ лазерна түхеэрэлгэ тодхогдонхой юм. Тэрэнэй элшэнүүд мэргэжэлтэдтэ байдалаа сэгнэхэдэнь туһална. Тиигэжэ агаарһаа загаһа тагнахада судна дээрэ хүдэлдэг олон тоото иимэ хүнүүд сүлөөрэгдэнэ.

КЫЗЫЛ. Тувагай Алаш хадада түбхинэһэн Бай-Тал тосхондо нээгдэһэн амаралтын газар мэдээжэ Белокуриха курортһоо доротохогүй юм.

Нютагай аржан гэжэ суутай энэ хүсэтэ уһан үе мүсын нервэнэ системын үбшэнгүүдтэ аргагүй һайн нүлөө үзүүлдэг байна. Энэниие Томскын курорт шэнжэлэгшэдэй институдай эрдэмтэд баталба. Тиихэдээ гидрогеологуудай ба үрэмдэгшэдэй туһаламжаар тэдэ эндэхи радонтой уһанай шанарые ба ноосые тодорхойлбо.

Ашаг үрэ ехэтэй энэ аршаан шэлбүүһэтэ ойн үзэсхэлэн һайхантай хамтархадаа, олон түмэн Сибириин ажаһуугшадай дура буляан байдаг болонхой.

НОВОСИБИРСК. Худалдаа наймаанай талаар барилганууд Россин Федераци дотор тон үндэр наһатай юм. Энэ хадаа Новосибирск, Грозный хотонуудай универмагууд. Түрүүшынхинь 12 жэл бодхоогдоно, харин түсэбэй ёһоор 30 һара соо бүтэн болохо ёһотой байгаа. Хоёрдохинь 10 жэл соо баригдаһаар, харин баһал түсэбэй ёһоор һаа, 27 һара соо тушаагдаха байгаа бшуу. Главкурортторгын полуфабрикадуудай комбинат Новороссийск хотодо гурба дахин удаан саг соо бодхоожо байнхай.

(ТАСС).

АШАГ ШЭМЫЕНЬ ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

Загарайн районой Онохойн, Захаминай районой Енгорбойн совхозуудай гаргаһан һайшаалта үүсхэлнүүдые халуунаар дэмжэһэн Кабанскын районой «Большереченский» совхозой һүнэй фермын малшад зунай бэлшээриин үеые зүбөөр хэрэглэн, үнеэдэйнгээ һү шэмые дээшэлүүлхэ талаар тодорхой хүдэлмэри ябуулжа байнхай. Жэшээлхэдэ, Истогой һү һаалиин фермын коллектив өөһэдынгөө арга боломжонуудые тооложо үзөөд, зунай 4 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1100—1200 килограмм һү һааха гэһэн социалис уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө оролдолго гаргана.

Эдэнэр нёдондо амжалта түгэсөөр ажаллажа, үнеэн бүриһөө 3000 килограмм һү һаажа, республиканска гурбан мянгатанай клубай гэшүүн боложо абтаһан алдартай.

Һүүлэй дүнгөөр фермын малшад гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид, июниин 20-до дүүргэһэн габьяатай. Иигэжэ тэдэнэр даабариһаа гадуур тоһоной заводто 300 центнер һайн шанартай сагаан эдеэ тушааһан байха.

— Амжалтын эхи үндэһэн ажалай эмхидхэлһээ гэхэдэ алдуугүй. Манда дүй дүршэлөөр баян хүнүүд олон. Иимэ эбтэй эетэй коллективтэ үндэр дүнгүүд туйлагдахаараал туйлагдана. Мүнөө зуһалан дээрэмнай үнеэдые һаадаг оньһон түхеэрэлгэ хүдэлгэгдэнэ. Энэ түхеэрэлгэмнай 16 үнеэдые хангадаг юм. Үхэршэд Г. М. Суранов, М. М, [illegible]

«МАНАЙ ҮЕЫН ХҮН»
гэһэн конкурсдо ерэһэн очерк

«ДАРИМНАЙ... ХУУРАЙ ЗАНДАА»

ЖАРАН гурбан наһатай Бадмажап Чойбсонович Цыренов сэрэгэй янзаар бэеэ абажа ябадаг. Үнеөхил сабхи, галифе, гимнастёрко үмдэнхэй, саб гэтэр бэһэ бэһэлэнхэй, габшагай хүнгэн алхалжа ябахыень обеорхот. Тэрэнэй энеэбхилһэн соггойхон нюдэн ялалзанхай. Гансал үдхэн хара үһэниинь бууралтажа, шэнгэржэ эхилээ, магнайнь уршалаатай. Энэ хүмнай небтаршаг аад, шамбай шанга, шурбэһэлиг бэетэй. Олон үгэгүй, тэбдүүгүй, даалгагдаһан хэрэгээ бүтээсэтэйгээр ябуулдаг, нютаг голдоо хүндэтэй.

Бадмажап Чойбсонович Эсэгэ Ороноо Хамгаалгын Агуу ехэ дайнай болон ажалай ветеран, гурбан жэлэй саана наһанайнгаа амаралтада гарабашье, түрэл колхозойнгоо тарялан дээрэ ажаллаһаар лэ ябана.

Нэгэтэ Бадмажап хүндөөр үбшэлжэ, ажалаа ойо зуура орхихо баатай болоо һэн. Тиихэдэл Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд Бадмажабаа үгылжэ:

— Угаа хэрэгтэй мэргэжэлтэ, агрономой дуталдаһандал байна,— гэжэ хэлсээ бэлэй. Бадмажап Чойбсоновичой бараг болохотой сасуу, тарян ажалайнгаа бригададэ дахяад хүдэлхыень урёа һэн. Мүнөө Цыренов — Талын-Булагай тракторно-тарян ажалай эгээл томо бригадын бригадирай орлогшо.

Цыренов сэрэгэй албанда татагдахынгаа урда тээ Юрөөгэй сомоной Үдэнгэ нютагта ажаһуудаг, ажалладаг байһан юм. Гол түлэб газар хахалдаг, таряа таридаг, хуряадаг байгаа. Дайн эхилжэ, таряашан хүбүүнэй амгалан тайбан ажалые таһалдуулба. 1942 оной эхеэр арбан юһэтэй Бадмажап гурбан һарын туршада Шэтэдэ сэрэгэй мэргэжэл шудалба. Удабашьегүй тэрэнэй алба хэжэ байһан полкые Сталинград тээшэ ябуулжа, үльгэр түүхэдэ ороһон 62-дохи армиин бүридэлдэ оруулһан юм.

Цыреновэй алба хэжэ байһан полкынхид 1942 оной августын нэгэ һүниие улаан галаар соробхилжо байһан Сталинградта угтаа бэлэй.

Дайн... Бадмажап Чойбсоновичһоо тэрээн тухай болгоомжотойхон асуубаб. Дайн сэрэг тухай дуулахашье, хэлэхэшье дурагүй хүнүүд байдаг. Дайн дүүрэһээр 41 жэл үнгэрөө, харин манай совет арадай баатаршалга, эрэлхэг зориг мүнөө болотор бүмбэрсэг дэлхэйе гайхуулһаар. Бадмажап Цыреновшье харата дайсаниие даралсаһанаа мартаагүй.

...Генерал-майор Макаренкын командалһан 82-дохи дивизиин 986-дахи полк дайсадта шанга сохилто хэхын тула бэлэдхэл хэжэ байба. Манай үхэр буунууд ээлжээ эхигүй нэербэ. Теэд 82-дохи дивизиин штабые тагнуулшадтай холбоһон телефоной утаһые дайсанай һомон тудажа таһалжархёо. Тиихэдэл сэрэгэй хэлхеэ холбоошон мэргэжэлтэй Бадмажап Цыреновтэ утаһа залгаха дайшалхы даабари үгтөө һэн. Дайсанай томо буунуудай абяан бүхэли һүниндөө замхаагүй. Фашистнуудай минэ, бомбо, һомонууд хэлхеэ холбооной утаһые нэгэтэ бэшэ таһалаа. Гвардиин сержант Цыренов тэрэ һүни хэлхеэ холбооной утаһые таба дахин залгаһан, заһаһан байба. Буряад хүбүүнэй эрэлхэг зоригой ашаар корректировщигууд дивизиингээ штабта бүхэли һүниндөө шухала мэдээнүүдые үгэжэл байһан юм.

Дайшалхы баатаршалга харуулһанайнгаа түлөө сержант Цыренов Улаан Одоной ордеоор түрүүшынхеэ шагнагдаба.

«Ами бэеэ хайрлангүй тулалдаха! Алхамшье гэдэргээ сухарихагүй!» гэһэн Верховно главнокомандованиин суута захиралта сэрэгшэдтэ дамжуулагдаба. Мэдээжэ совет полководец А. Василевский тэрэ захиралта тухай һүүлдэнь өөрынгөө ном соо иигэжэ бэшээ һэн: **«Энэ захиралта тэрэ дары Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй бүхы бүридэлэй анхаралые татаа бэлэй... Гүнзэгы патриотическа удхатай, сэдьхэл доһолгомо байһан тула сэрэгэй үеын эгээн хүсэтэй документнүүдэй нэгэн байһан юм...»**

Тэрэ шахардуу хүндэ сагта Бадмажап Чойбсонович партиин гэшүүндэ кандидадаар абтахадаа, Сталинградые хамгаалагшадай нэрэдэ хүрэмөөр байхаб гэжэ тангаригаа үгэһэн байгаа. Дайшалхы хэрэгээрээ шалгараһан сэрэгшэдтэ кандидадай карточканууд окопууд соо барюулагдаа һэн. Залуу коммунистнууд тэдэнээ зүрхэн тушаагаа дотор хармаандаа хэжэ, ами бэеэ хайрлангүй, фашистнуудые хюдаха гэжэ шиидээ.

Жэл болоод, 1943 оной аяма халуун нажар Бадмажап Чойбсонович Курскын духэригэй тулалдаанда хабаадалсаба. Тэндэшье нютагаймнай хүбүүн мүн лэ баатаршалга харуулжа, Эсэгэ Ороноо Хамгаалгын дайнай II шатын ордендо хүртөө. Днепр мүрэниие гаталхадаа, «Шэн зоригой түлөө» медаляар шагнагдаа һэн.

— Сэрэгэй хэлхеэ холбоошод ябаһан бидэндэ 1944 он эгээл бэрхэшээлтэй байһан юм. Дайсан сухарижа ябахадаа, хаа хаанагүй минэ табидаг байгаа,— гэжэ Бадмажап Чойбсонович хөөрэнэ. — Польшын Познань хотые немецүүд ёһотой хэрэм болгожорхиһон байгаа бэлэй. Городой гудамжада дайлалдахадаа, хэлхеэ холбоогоо найдамтай байлгаха гэжэ оролдогдоо. Энэ городые дайсанһаа сүлөөлһэнэй һүүлээр генерал Макаренко намда «Дайшалхы габьяагай түлөө» медаль зүүлгэжэ, баяр баясхалан хүргэһэн юм...

Бадмажап Чойбсонович 82-дохи дивизиингээ бүридэлдэ Сталинградһаа Берлин хүрэтэр хүшэр хүндэ дайшалхы зам гаталаа. Тиихэдээ Эхэ оронойнгоо үргэн дайдые, аха дүү Польшын хото городуудые, хүдөө тосхонуудые сүлөөлхын түлөө болоһон байлдаануудые дурдаһаниинь ойлгосотой. Дайнай һүүлээр Бадмажап Цыреновэй энгэртэ орден, медальнууд олоороо яларан байба. «Сталинградые хамгаалһанай түлөө», «Варшавые сүлөөлһэнэй түлөө», «Берлиниие абаһанай түлөө» медальнууд тэдэнэй дунда эгээл дурасхаалта шагналнууд болоно.

Цыреновэй гэр бүлэтэй танилсабаб. Б. Ч. Цыреновэй ажалай габьяае гэршэлһэн Хүндэлэлэй грамотанууд, дурасхаалта бэлэгүүд, баярые хүргэһэн үнэмшэлгэ-дэбтэрнүүд олон. Тэдэнь үе саг тухай, ажалша гэр бүлын ажабайдал тухай хөөрэһэн ёһото документнүүд мүн. Тиихэдэ гэрэй эзэнэй спортивна амжалтые гэршэлһэн зүйлнүүдшье бии. Юуб гэхэдэ, баатар сэрэгшэ бүхэ барилдаагаар һаяшаг болотор Юрөө нютагай чемпион байһан юм.

Колхозой бухгалтериин хүдэлмэрилэгшэ байһан Дулма Банзаракцаевнашье Хүндэлэлэй олон грамотатай. Гэр бүлынгөө түүхэ бэшэгтэ тэрэ өөрынгөө хуудаһануудые нэмээгээ.

Бадмажап Чойбсонович дүүгэйнгээ дүрэ зурагые омогорхон харуулна. Дашинима Чойбсонович гуша шахуу жэлдэ лесничестводэ хүдэлнэ. Галуута-Нуурай мехлесхозой дирекциин зүгһөө тэрэ үнэн сэхэ ажалайнгаа түлөө олон дахин урмашуулагдаа, тэрэнэй хүтэлбэрилдэг коллектив ажахынгаа дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна. Дашинима Цыренов Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байна.

Бадмажап Чойбсонович, Дулма Банзаракцаевна гурбан хүбүүдые ехэ болгоо. Ехэ хүбүүн Николай гэээшэнь Улаан-Үдын авиазаводой эрхим токарь. Валерий хүбүүниинь — «Бестужевский» совхозой жолоошон. Одхон Борисынь — Ленинградай университедэй экономическа факультет дүүргээд, Пензенскэ областиин Нитва городто экономистаар хүдэлнэ.

Цыреновтэниие бултыень нэрлэбэгүйб. Энэ гэр бүлын түлөөлэгшэд хаа хаанагүй жэншэдгүй хүдэлнэ. Манай үе саг, совет ажабайдал энэ ажалша гэр бүлые хүмүүжүүлээ.

— Яһалал урагшатайб! — гэжэ Цыренов зугаархана.— Үбдэхэшье сүлөө болоногүй. Ажаллаһаар лэ ябанаб. Ажал гээшэмнай жаргал ха юм даа.

Бадмажап — ажабайдалай халуун шулуу долёоһон хүн. Бүхы дайе добажа гараа, Европын хахадые ябагаар гаталаа, теэд нэгэшье дахин шархатаагүй. Золтойл хүн даа!

Бадмажап 1946 оной март һарада түрэл Юрөө нютагаа бусажа ерээ һэн. Амаржа һуугаагүй. Ерэмсээрээ, хабарай тарилгада гаража, нютагайнгаа үрэжэлтэ зузаан хүрьһые хахалжа, алтан шэниисээ таринжа эхилһэн юм.

Юрөө нютагта ажаһуугшадай хэнһээшье асуубал, тэрээн тухай һайхан үгэ дуулдаха. Энэмнай юрэ гоё үгэнүүд бэшэ. Мяха, һү үйлэдбэрилхэ, таряа ургуулха гээшэ хүнгэн ажал бэшэ даа. Коммунист, һурган хүмүүжүүлэгшэ, дайнай ба ажалай ветеран Бадмажап Цыренов ажабайдалайнгаа дүшэн жэлые энэ хэрэгтэ зорюулаа! Хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлдэхэ талаар республиканска тусхай һургуули дүүргэжэ, агрономоор хүдэлөө, гээгдэнги бригадануудые хоёр дахин даажа абаад, түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргаа. Юрөөгэй колхозой Үдэнгын отделениие эрхилэгшээр, тарян ажалай бригадын бригадираар олохон жэлдэ хүдэлөө. Ажалайнгаа баян дүй дүршэлые залуушуулда дамжуулан үгэхэ зуураа, һурган хүмүүжүүлэгшэ Цыренов тэдэнэйнгээ хэр зэргэ ургажа, дүршэжэ ябаһые алдангүй ажаглажа, амжалтадань баясажа байдаг.

...Байгша оной хабарай тарилгын эхилжэ байха үедэ колхозой эгээл томо хээрын стан да — Талын-Булагта Бадмажап Чойбсоновичтой уулзагдаа.

— Манай колхозой таряашад нёдондошье эршэтэй шангаар ажаллажа гараа һэн. Гектар бүриһөө арбан табан центнер ургаса хуряагдаа. Хамта далан мянган центнер орооһон хуряагдаа һэн. Гүрэндэ таряа тушааха түсэб дүүргэгдээ. Һайн шанартай үрэһэн хүрэнгэ хаагдаа, тарялан дээрээ шэбхэ гаргаһан байнабди. Талха тарян гээшэмнай гол анхаралнай ха юм даа,— гэжэ Бадмажап Чойбсонович аянгата хоолойгоо хүнхинүүлээ һэн.

Ороноо эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хүсэд дүүрэнээр хангаха тушаа тон шухала зорилго КПСС-эй XXVII съезд дээрэ табигдаа. Энэ зорилго хадаа хүдөө ажахынуудта сэб сэхэ хэбаатай. Мүнөө ажахыгаа һүбэлгэн бэрхээр эрхилхэ, үүсхэл эдэбхи ехэтэйгээр хүдэлхэ арга боломжо бүхы хүтэлбэрилэгшэдтэ, мэргэжэлтэдтэ, таряашадта олгогдоо. Имагтал өөһэдынгөө эрхэнүүдые бодомжотой зүбөөр хэрэглэжэ, газар уһанайнгаа эзэд байһанаа харуулха саг ерээ гэжэ бригадирай орлогшо Б. Ч. Цыренов һайн ойлгонхой. Тиимэһээ газар ямараар элдүүрилэгдээб, хэр һайнаар жэгдэлэгдээб, нягтаруулагдааб, ямар үрэһэн хүрьһэндэ оруулагдааб — эдэ бүгэдые үдэр бүри тэрэ шалгана. Мүнөө хабарнай һалхитай, хуурай байна. Тиимэ дээрэһээ газарай хүрьһэндэ шииг нойто бариха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, хабарайнгаа тарилгые эрхим болзор соо һайн шанартайгаар үнгэргэхын түлөө Юрөөгэй механизаторнууд, тарьяашад тэмсэжэ байна.

Ажахынгаа экономическа ба социальна хүгжэлтые хурдадхалгын замда батаар гаргахын түлөө эхилһэн тэмсэлдэ дайнай ба ажалай ветеран шадалай хүрэхысэ хабаадахаар бэлэн.

— Наһан ошоо, нарба сайгаа юм аабза. Теэд даримнай хуурай зандаа байна гээшэ. Юу хэжэ миин хэбтэхэ юм? — гэжэ Бадмажап Чойбсонович хэлээ һэн.

Р. БАЛДАНОВ,
журналист.

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ

ХУДАЛДАН АБАГШАДТА —ХАЛУУН АНХАРАЛ

Восточный посёлогто һаруул сагаан, хэдэн дабхар гэрнүүд олон. Нэгэ томо гэрэй доодо дабхарта номуудые худалдадаг 46-дахи магазин оршодог юм. Сэнхир шэлнүүдтэй сонхонуудай саана олон тагууд жэрылдэн харагдана. Досооһь ороходо, таһалгань бишыханшье һаа, элдэб янзын номууд тагууд дээрэ һөөл тааруу зохидоор, эмхи гуримтайгаар дэлгэгдэнхэй. Тусхай гаршагууд доро табигдаһан номуудые худалдан абагшад шэлэхэ аргатай. «Нийтын эрдэм», «Научно-техническэ литература», «Поэзи» гэхэ мэтэ ниитэ гаршагуудта зорюулагдаһан номууд бидэнэй анхарал хандуулба. Илангаяа буряад литературын шэнэ зохёолнуудтай танилсаха зорилготой эндэ ороһон хүнүүд номуудые игажа харанад. Республикын мэдээжэ уран зохёолшод Николай Дамдинов, Дамба Жалсараев, Солбон Ангабаев, Лопсон Тапхаев болон бусад нүхэдэй уран шүлэгүүдэй суглуулбаринууд эндэ бии. Олонхинь ород хэлэн дээрэ оршуулагданхай.

Уран һайханай литературын табигдадаг таг дээрэ номууд үсөөн байба. Гэбэшье хуушан (букинистическэ) номуудай тусхай тагууд дээрэ номууд яһала бии. Тиихэдэ номуудые һэлгэн абаха арга боломжонуудые тус магазин худалдан абагшадта олгодог байна. Канцелярска эд бараа худалдадаг таһагай нэгэ тагые һэлгэгдэн абтаха номууд эзэлнэ. Харахадамнай, эндэ элдэб олон мэдээжэ уран зохёолшодой бүтээлнүүд бии. А. Толстой, А. Куприной, М. Лермонтовэй, Джек Лондоной, тиихэдэ мүнөө үеын бусад зохёолнууд уншагшадай анхаралда табигданхай.

— Посёлогоймнай ажалшад һонин номуудые дуратайгаар худалдан абадаг. Үлын хоолой урда тээ баазаһаа шэнэ номуудые асархадань, тэрэ бэеэрээ дуулһашадаг гэхэдэ болохо. Юуб гэхэдэ, посёлогтомнай арба мянга гаран хүн ажаһуудаг шуу. Үдэр бүри 440—450 түхэрингэй номуудые, канцелярска эд бараа худалдаха гэһэн түсэбөө саг үргэлжэ бэелүүлдэг гээшэбди,— гэжэ тус магазинай ахалагша наймаашан М. С. Павлуцкая хөөрэнэ.

Магазинда орожо ерэһэн хүнүүд тетрадь, ручкануудые, бусад хэрэгтэй юумэ абаад лэ гараха юм. Гоё һайхан зурагтай һурагшадай сүүмхэнүүд, багашуулай үзэхэ «Азбука» болон бусад хэрэгсэлнүүд эндэ табигданхай.

— Һургуулида бэлдэлгын хаһа зунһаа эхилдэг гээшэ. Һурагшадые, студентнэрые гүйсэд һайнаар хангахаар бэлэн гүт? — гэжэ ахалагша наймаалагшада хандабаб.

— Жэл бүхэндэ «Һургуулиин базаарнуудые» эмхидхэдэг заншалтайбди. Дулаан үдэрнүүдтэ номуудые, канцелярска эд бараа, элдэб хэрэгсэлнүүдые газаагаа худалдадагбди. Һүүлэй үедэ һургуулиин дневник, тетрадь гадарлаха полиэтиленовэ зүйлнүүд хомор болошоо. Тиимэһээ нимэ гадарнуудые олоор захижа, худалдан абагшадаа гүйсэд хангаха хүсэлтэйбди,— гэжэ Мария Сергеевна һанаа зобонгёор хэлээ һэн.

Энэ магазинда худалдан абагшадта зохидоор хандадаг, һонирхоһон номуудайнь захилнуудые бэшэжэ абадаг байна. Тусхай стол дээрэ өөрынгөө дуратай ном шэлэжэ захиха арга боломжо олгуулха хэблэл бүхэнэй брошюранууд бии. Магазинда ороһон захилаа 45 хоногой болзор соо хүнүүд абаха зэргэтэй. Энээн тухай ханада үлгөөтэй дүримүүдэй хуудаһан сооһоо мэдэжэ абабабди. «Харин номуудаа һэлгэхээ һанаһан хүнүүд үдхаараа һонин номуудые асарха болоно» гэжэ наймаалагшад намда тайлбарилна. Залуу наймаалагша Галина Агафонова кассын машинын саана һуунхай, хүнүүдэй мүнгэ тоолон абана. Наймаалагшадай курсада һураһанайнгаа һүүлдэ гурбан жэлэй туршада энэ магазинда тэрэ оролдосотойгоор ажаллана.

— Һүүлэй үедэ худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Хүүгэдэй садай асуудал шиидхэгдээ. Зүгөөр хаа хаанагүй наймаалагшад магазинуудта дуталдана. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, нэн түрүүн гэр байрын асуудал гүйсэд һайнаар шиидхэгдэнэгүй. Манай бүлэ хуушан модон гэртэ байдагбди,— гэжэ Г. А. Агафонова голхорон мэдүүлнэ.

Бүхы ажалшадай, тэрэ тоодо худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта ажалладаг хүнүүдтэ гэр байрын, ажаһуудалай талаар гүйсэд анхарал хандуулагдаха тухай КПСС-эй XXVII съезд дээрэ хэлсэгдээ һэн. Тиихэдэ «1986—2000 онуудта Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые болон хангалгын һалбаринуудые хүгжөөхэ комплексно программа тухай» КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тусхай тогтоол соонье худалдаа наймаанай хангалгын шаһарые дээшэлүүлхэ, кадрнуудай асуудалые шиидхэхэ, мүн тэдэндэ ажалай ажаһуудалай зохид эрхэ байдал тогтоохо тухай заагдаа бииу. Тиимэһээ эдэ асуудалнууд һаяын сагта шиидхэгдэхэ бээ. Худалдан абагшадай эрилтые бүри һайнаар хангаха зорилготой бишыхан коллективые М. Б. Сыренова шадамар бэрхээр хүтэлбэрилнэ. Арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые бэелүүлхэ зорилготойгоор магазинай хүдэлмэрилэгшэд ажаллана. Байгша оной хахад жэлэйнгээ түсэбые магазинай коллектив 100,4 процент бэелүүлээ гэхэ гү, али 59269 түхэригэй номуудые, канцелярска хэрэгсэлнүүдые худалдаһан байна.

Б. ДАРИЕВА.
Улаан-Үдэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Чехословакиин Пардубице хотодохи уран бүтээлэй арадай һургуулида болоһон хэшээлэй үедэ.
ЧТК—ТАСС-ай фотохронико.

Социалис оронуудаар

СОФИ. Болгариин үнгэрөөшэ наймадахи табан жэлдэ хүнгэн промышленностиин предприятинуудай продукциин хэмжээн 15 процентээр дээшэлһэн, энэ һалбарида ажалай бүтээсэ 34 процент ехэ болоһон байна. Хүнгэн промышленностиин 200 мянга гаран хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэлтэ һайндэртэй дашарамдуулан, Софида болоһон баярай суглаан дээрэ соғсологдоһон тэрэнэй хүгжэлтын зарим дүнгүүд иимэ.

Орон доторхи эгээ түрүүшын «юһэдэхи табан жэлэй клуб» суглаан дээрэ бии болгогдоо. Болгариин хүнгэн промышленностиин предприятинуудта түрүү дүй дүршэл түргөөр дэлгэрүүлгэдэ, түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид ба ашаг үрэтэйгөөр бэелүүлхын түлөө үйлэдбэриин коллективүүдэй дунда социалис мүрысөө эдэбхижүүлгэдэ туһа нэмэри хэхэ гээшэ тэрэнэй зорилго болоно.

БУДАПЕШТ. Феньеф һуурин тосхон (Түбэй Венгри) шадар боксидай томо уурхай бариха хүдэлмэри шиидхэхы шатадаа оронхой. Арадай ажахын энэ шухала барилгын проектнэ хүсэндэ хүргэгдэхэдэ, тэндэ алюмини үйлэдбэрилгэдэ хэрэгтэй 600 мянга гаран тонно түүхэй эд жэл бүри олзоборилогдодог байха.

Тус уурхайе барилга болбол ВНР-эй алюминиин промышленностиие хүгжөөхэ ехэ программын гол хубинуудай нэгэниинь болоно. Энэ һалбариин талаар хараалагдаһан түсэбүүдые бэелүүлхэ найдамтай үндэһэ һуури үнгэрһэн табан жэлдэ табигдаһан байгаа. Республика дотор жэл бүри 3 миллион шахуу тонно боксид үйлэдбэрилэгдэдэг. Байгша табан жэлэй туршада энэ үнэтэ түүхэй эд олзоборилго саашадаа ехэ болгогдохоор хараалагдана.

Совет партнернуудтай нягтэ харилсаа холбоо бэелүүлгэ болбол харюусалгатай зорилгонуудые шиидхэхэ шухала эрхэ нүхэсэл мүн гэжэ венгер мэргэжэлтэд тоолодог. Боксид олзоборилгые нарижуулха, алюмини үйлэдбэрилгын технологиие һайжаруулха талаар 200 шахуу шэнжэлгэнүүдэй документаци совет мэргэжэлтэд венгер ханинартаа һүүлэй арбан жэлдэ дамжуулһан байна.

УЛААН-БААТАР. Монголой зүүн хубида Орхон мүрэн дээгүүр баригдаһан шэнэ хүүргээр ехэ ашаанай автомобильнууд ябажа эхилээ. Совет мэргэжэлтэдэй туһаламжаар баригдаһан 300 метр утатай түмэр бетон энэ барилга хуушанай модон хүүргын орондо бодхоогдоо. Шэнэ хүүргэ республикын арадай ажахыда айхабтар ехэ удха шанартай байха юм. Мүнөө үедэ орон дотор зөөгдэдэг бүхы ашаанай гурбанай хоёр хубинь автомобильна транспортаар бэелүүлэгдэдэг. Харин Орхон мүрэн дээгүүр баригдаһан хүүргээр автомобильнууд тон олоор ябадаг юм.

Монголой түрүүшын хүүргэ барилгашадай нэгэн Д. Дабасүрэнэй хүтэлбэрилдэг отряд Орхон дээгүүр тус хүүргые бариһан байна. Энэ коллектив Улаан-Баатарай хажуугаар урдадаг Толо гол дээгүүр, мүн Сэлэнгэ мүрэн дээгүүр хүүргэнүүдые бариһан габьяатай.

Байгша — наймадахи табан жэлдэ Монголой хүүргэ баригшад шэнэ зорилгонуудые шиидхэжэ байна. 1986—1990 онуудай МНР-эй экономическэ болон социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд дотор республикын түмэр-бетон хүүргэнүүдэй утые 25—27 процент ехэ болгохо гэжэ хараалагданхай.

ТАСС — АПН
ХИЛЫН СААНАҺАА

...НАЙРАМДАЛАЙ ...ВАЛЬ-86» ДҮҮРЭБЭ

...н Уласхоо... найрамдалай ... Даниин нииc... Альбертслун... Даниин дайн... залуушуу... дэй бэлдэ... худэлмэри... тэрэ тоодо ..., эб найрам... ...гэйн ... байлдан бай... [illegible] сэгүүдые хуряаха, арадуудай хоорондохи хани барисаае. этигэл найдалые бэхижүүлхэ талаар шэглүүлэгдэһэн үргэн олон асуудалнуудые фестивальда хабадагшад зүбшэн хэлсэнэ. США-гай ээрэг түримхэй хараа шэглэлые, буу зэбсэгүүдые замбуулинай дайдада гаргаха гэһэн Вашингтоной түсэбүүдэй аюултай байһые элишэлэлгэдэ хуралдаанда хабаадагшад ехэ анхаралаа хандуулба. Бусад оронуудта арадуудта өөһэдынгөө һанал бодолые баадхаха гэһэн Сагаан байшангай һэдэлгэнүүдые зайсуулан сараха шухала гэжэ үгэ хэлэгшэд мэдүүлээ.

Бүхы дэлхэй дээрэ, тэрэ тоодо Европын хойто хубида ядерна буу зэбсэггүй зононуудые байгуулгын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Энэ зуун жэлэй һүүл болотор дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдал сахин хамгаалгын харгы замуудые, арга хэрэгсэлнүүдые хүгжөөхэ тухай совет эб найрамдалта үүсхэлнүүдтэ горитой анхарал хандуулагдаба.

США-гай ЗАХИРГААНАЙ ШИИДХЭБЭРИИЕ БУРУУШААЛГА

ОТТАВА. ОСВ-2 тухай договорһоо арсаха тухай США-гай захиргаанай шиидхэбэри холын хараа бодолгүй, дэлхэй дээрэхи байдалые улам түни түбшэн бэшэ болгоһон ябуулга мүн гэжэ Канадын «Глоб энд мейл» гэжэ нүлөө ехэтэй газетэ бэшэнэ. Иимэ алхам буу зэбсэгүүдые бүри үргэнөөр бүтээн, гаргаха аюулые улам һужэрөөхэ байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Рейганай захиргаанай «Женевын хөөрэлдөөнүүдтэ» зүрюу харша алхамуудые хэшье һаань, Советскэ Союз бүтэмжэтэй һайн хараа бодолоо үргэлжэлүүлһээр гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. Ядерна туршалгануудые нэгэ талаһаа зогсоолгоо тэрэ хэлбэришэгүйгөөр сахина. Хэрбээ США-гай энээниие дэмжээд байгаа һаань, буу зэбсэгүүд хурнагдаха аргатайл.

...Н НАЦИОНАЛЬНА ҺАЙНДЭР

...Франциин арад ...дэрээ—Бас... ...н абалгын ...жабхалантай... Франци наци... ...эрэйнгөө ойе ...о шанга тэм... ...ьно-экономиче... ...уналгын ор... ...тэмдэглэнэн ...эрилхы парти... ...лхы бүлэгөөр... ...хэшээл түбэ... гүүдые ажалшадай хүзүүн дээрэ ашахые һэдэжэ байнхай.

Францида эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөн улам үргэн дэлисэтэй болоно. Уласхоорондын байдалай орёо түгшүүритэй боложо байхада президент Ф. Миттеранай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевтой Москвада хэһэн хөөрэлдөөнүүд ехэ удха шанартай байха юм гэжэ Франциин эб найрамдалай түлөө хүдэлөөнэй национальна Соведэй секретарь Даниэль Сирера ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэбэ. Дүй дүршэлэй харуулһанай ёһоор, совет-франца политическэ хөөрэлдөөн, хоёр талын харилсаан уласхоорондын байдалые гуримшуулгада, үгээ сёлгололсолгые гүнзэгырүүлгэдэ һайнаар нүлөөлнэ, шахардуу шанга байдалые һуларуулха хэрэгтэ алба хэнэ.

КПВ-гэй ЦК-гай ЭЭЛЖЭЭТЭ БЭШЭ ПЛЕНУМ

ХАНОЙ. КПВ-гэй ЦК-гай ээлжээтэ бэшэ пленум эндэ боложо, СРВ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Чыонг Тинь КПВ-гэй ЦК-гай Генеральна секретаряар һунгагдаба.

ОЛОН ХЭҺЭГЭЭР ХЭБЛЭГДЭЭ

ДАККА. «Эб найрамдалай хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө; М. С. Горбачевой шэлэгдэһэн статьянууд, хэлэһэн үгэнүүд» гэһэн номтой танилсуулгын баяр ёһолол эндэ болобо. «Джатио сахитто прокашони» хэблэл тэрэниие бенгальска хэлэн дээрэ олон хэһэгээр барлажа гаргаһан байна.

«Бангладеш—СССР» гэжэ хани барисаанай бүлгэмэй эмхидхэһэн энэ ёһололдо Бангладешэй Коммунис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь Мохаммед Фархад, бусад политическэ партинуудай, ниитын эмхинүүдэй, дипломатическа корпусуудай түлөөлэгшэд хабаадаһан байгаа.

ДАЙНДА ЭСЭРГҮҮ ПЛАКАДАЙ ВЫСТАВКЭ

ПЕКИН. Эб найрамдалай уласхоорондын жэлдэ зорюулагдажа, дайнда эсэргүү плакадай уласхоорондын выставкэ Хитадай ниислэл хотодо хүдэлжэ байна. Тэрэ «Газар дэлхэй дээрэхи ажамидаралые аршалан хамгаалха» гэһэн уряа лозунгтой юм. Дэлхэйн олон оронуудай, (тэрэ тоодо Советскэ Союзай, Хитадай, США-гай болон Японой уран зураашад тэрээндэ хабаадана. Эдэ зохёол бүтээлнүүд түхэл маягаараа, шэнжээрээ ондоошье һаа, удхаараа адли юм. Ушарынь гэхэдэ, бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы үнэн сэхэ хүнүүд ядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахын, амгалан тайбан байдалые бэхижүүлхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ. Пекиндэ дэлгээгдэхынгээ урда тээ дайн дажарта эсэргүү плакадай выставкэ Нью-Йоркдохи ООН-ой штаб-байшан соо, мүн Венгридэ, Советскэ Союзда, Норвегидэ, ФРГ-дэ харуулагдаһан байгаа.

Уран зохёолшо ба үе саг

Энэ съезд үлэмжэ ехэ анхаралтайгаар угтагдаа. Олон үндэһэ яһатанһаа бүридэдэг совет литературын түлөөлэгшэд орон соомнай боложо байһан шэнэдхэн хубилгалгые, шэнэ шэнжэнүүдые ямараар угтагша ааб гэжэ бүхы зон һонирхоһон байха. Ямар дурадхалнууд оруулагдахаб, литераторнууд хэды шэнээн далда нюусагүйгөөр дутуу дундануud тушаа хэлэхэ хаб? Шүүмжэлэл хэр үргэдхэгдэхэ гээшэб? Мүнөө үе сагта уран зохёолшын ажал ябуулгада юун тон шухала гэжэ тоологдохонь бэ?

Литераторнуудай хуралдаан эдэшье, мүн бусадшье асуудалнуудта бага ехээршье һаа харюусаа. Арадай этигэл найдабарида хүртэһэн, олониитын тэдээндэ даалгаһан харюусалга мэдэрһэн хүнүүдэй шэнжэтэйгээр уран зохёолшод үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөө хээ. Бүхы юумэн тушаа хэлэһэн шэнги аад, юуншье тухай тодоор хэлээгүй зарим тэды үгэ хэлэгшэдые зал соо һуугшад ехэ дурагүйгөөр угтадаг байба. Энэ дурагүйдэлгээ заһажа, гоёожо ойлгуулха гэжэ оролдоошьегүй. «Хэлэхэ юумэгүй һаа, трибунада гараһанай хэрэггүй»,—гэжэ мэдээжэ прозаик Валентин Распутин альга ташалга доро мэдүүлээ һэн.

САГ СООГОО ХЭГДЭҺЭН ШАНГА ХӨӨРЭЛДӨӨН

Хэрбээ мэргэжэлэй талаар асуудалнууд тушаа хэлэхэ болоо һаа, литературада шэнгэшоод байһан хэндэшье хэрэггүй боро юрьеэнэй, оюун бодолой ульһагүй зохёолнуудһаа яажа хахасаха гээшэб гэһэн гол зорилго эндэ табигдаа. «Уншагшын ухаан сэдьхэлдэ юушье асардаггүй эдэ номууд уран зохёолшын үндэр уялгые бузарлана» гэжэ съездэдэ хабаадагшад тэмдэглэбэ. Энэ урасхалые заал һаа, энэ доронь тогтоохо. Энээнтэй дашарамдуулан, литераторнуудай эндэ оруулһан дурадхалнууд манай экономикодо оруулагдаһан, мүнөө бэелүүлэгдэжэ байһан дурадхалнуудтай адляар соностоһониинь анхармаар. Эндэ хэлэгдэһэн хоёр һанамжа: «Манай уран зохёолшодой эмхидэ бэлигтэй бэрхэ литераторнуудые өөһэдынгөө зэргэдэ абахадамнай, ехэ хэрэгтэй байна; харин талаан бэлиггүйшүүлые абахадамнай ямаршье үрэгүй». «Талаан бэлиг түгэлдэрөөр бэшэгдэһэн номуудые гаргахада, хэблэлдэ ашаг олзотой байха зэргэтэй, харин боро юрьеэнэй гү, али муу шанартай номуудые гаргахадань олзогүй байха ёһотой».

Орон соомнай боложо байһан демократизациие һайшааха зуураа, съезд нэгэн һаналтайгаар тэрэниие саашадань хүгжөөхэ ба һайжаруулха тухай хэлэбэ. Үгэ хэлэгшэд Уран зохёолшодой холбооной хүтэлбэрилэгшэдые хуушанайхяараа ухаагаа гүйлгэдэг, бэеэ тойруулан хара амяа харадаг тухайнь, албан хойрог ба ехэрхүү гү, али һанаа амар байдаг тушаань һайса шүүмжэлээ. Уран зохёолшодой эмхиин байгуулалтые, тэрэнэй ажаябуулгые шэнэдхэн хубилгаха тухай онсолон тэмдэглэгдээ.

Зохёолнуудта сэгнэлтэ үгэдэг гурим шангаар шүүмжэлэгдээ. «Зарим литераторнууд тушаалнуудаа хэрэглэжэ, өөһэдөө өөһэдыгөө хэблүүлнэ, мүн ехэ шангуудые өөһэдтөө олгоно» гэжэ үгэ хэлэгшэд мэдүүлээ. Тэрэниие саашадань дабтахагүйн тула эдэ бүгэдые үргэн олондо дуулгажа, тэдээнтэй сут хамта эдэ асуудалнуудые шиидхэхэ шухала. «Нээрээһээ бултанай һонорто дуулгаха, һанамжынь абаха, харин тиигэһэн шэнги болохо бэшэ»,— гэжэ үгэ хэлэгшэдэй нэгэн сэхэ хэлээ.

«Новый мир» журналай ахамад редактор Владимир Карпов (тэрэ СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин нэгэдэхи секретаряар һунгагдаа) Уран зохёолшодой холбооной хүтэлбэрилэгшэд дурдагдаһан дутуу дундануудта ганса гэмтэй бэшэ гээд хэлэхэдээ, зүб тэмдэглэһэн байжа болоо. «Манай ажабайдалай ба зохёохы ажал ябуулгын дутуу дундануудые хэншье ерээд заһажа үгэхэгүй, харин бидэ өөһэдөөл энээниие бэелүүлхэ ёһотойбди», — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Үгэ хэлэгшэдэй бодолнууд соо гурбан темэ заал һаа дайралдадаг байгаа: уран зохёолшо ба ажабайдал; уран зохёолшо ба байгаали.

«Хэрбээ байгаалиин хосороо һаа, литературашье баһал хосорхо бшуу»,— гэжэ драматург Виктор Розов хэлэбэ. Хойто Мүльһэтэ далай руу үһаяа абаашадаг гол мүрэнүүдэй үһые ороной Европодохи хуби руу абаашаха гэһэн проект тон эрид эсэ үгэнүүдээр шүүмжэлэгдээ. «Эхэ оромнай —туршалгын газар бэшэ!»— гээд, прозаик Василий Белов дураа гутангяар дуугаа шангадхаа.

«Зүб үгэнүүд ганса үгэнүүд болоод лэ, хэрэг дээрээ бэелүүлэгдэнгүй үлэнэ аа гү» гэжэ һанаагаа зобоһон тэмдэгшье съезд дээрэ хэлэгдээ. «Шэнэдхэн һэльбэлгын «гургалдайнууд» үзэгдэжэ эхилээ. Тэдэ шэнэ үгэнүүдые сээжэлдэмсээрээ, забда залигүй, шанга шангаар шабаданал гээшэ. Эдэ хии һэб, һайрхуу, билдагууша мэргэжэлтэд мүнөө үе сагай энэ агууехэ хэрэгые хоохон хубхай һалхин болгожо, хаяхаяа һанаагүй аабза. — гэжэ драматург Генрих Боровик зааба.

Съездын хүдэлмэриин оршон байдал, үгэ хэлэлгэ бүхэндэ делегадуудай хандуулһан анхарал — «тиигэхэ ёһогүй» гэжэ батална. «Эрид хубилалта манай үе сагые тодорхойлно, ушар тиимэһээ хуушанайхяа табидаггүй заримашуулые «нугалхаар» болоо. Бидэ, уран зохёолшод, Ленинэй зааһан эрид хубилалтые нэгэн дуугаар дэмжэнэбди,»— гээд, поэт Евгений Евтушенко тэмдэглэнэ.

КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүд уран зохёолшодой энэ эрилтэ ехэтэй хөөрэлдөөе тодорхойлжо болоо. Ажабайдалай үнэн зүбые харуулха, орон соомнай боложо байгаа демократическа хубилалтануудай ба шэнэдхэлгын политикые дэмжэхэ гээшэ литераторнуудай мүнөөдэрэй гол зорилго болоно.

Г. ПЕТРОСЯН,
АПН-эй шэнжэлэгшэ.

Д. Ж. ЖАЛСАБОН

Парти болон ажалай ветеран, экономикын эрдэмэй кандидат, профессорэй уялгые гүйсэдхэгшэ Дашидондок Жалсапович Жалсабон хүндөөр үбшэлһэнэйнгөө һүүлээр 74-тэй боложо ябатараа, 1986 оной июлиин 13-да наһа бараба.

Д. Ж. Жалсабон 1913 оной мартын 8-да Шэтын областиин Агын Буряадай автономито округой Хилгэндэ нютагта түрэһэн байгаа. 1929 ондо сельсоведэй секретаряар хүдэлжэ, ажалайнгаа намтар эхилээ һэн. Удаань эхин классуудай багшаар, ВЛКСМ-эй окружной комитедэй секретаряар хүдэлбэ.

1939 ондо нүхэр Жалсабон КПСС-эй зэргэдэ орожо, энэ сагһаа хойшо тэрэнэй ажал ябуулга Буряадай АССР-эй партийна болон совет зургаануудтахи хүдэлмэритэй нягтаар холбогдоһон байгаа. Дашидондок Жалсапович КПСС-эй Ивалгын райкомой нэгэдэхи секретаряар, партиин Улаан-Үдын городской комитедэй секретаряар, партиин Буряадай обкомой секретаряар, Буряадай АССР-эй соёлой министрээр хүдэлһэн юм.

1960 ондо Зүүн Сибириин Гүрэнэй соёлой институдай эмхидхэгдэн байгуулагдахадань, Д. Ж. Жалсабон институдай ректорээр томилогдожо, энэ тушаалда найман жэл соо хүдэлөө һэн. ВСГИК-гай ректор байхадаа Дашидондок Жалсапович институдай материальна баазые байгуулхын, бэхижүүлхын, профессорско-багшанарай бүридэлые батадхахын, һуралсалай-хүмүүжүүлгын хэрэгые нарижуулан һайжаруулхын тула ехэ хүдэлмэри хэһэн байгаа. 1968 онһоо хойшо пенсидэ гаратараа, тэрэ политэкономи ба научна коммунизмын кафедрые даагшаар хүдэлһэн юм.

Эрдэмтэ-экономист байһан Д. Ж. Жалсабон республикын колхоз, совхозуудай экономико, соёлой байгуулалтые хүгжөөлгын асуудалнуудта ехэ анхаралаа хандуулжа, олохон

А. М. Беляков, А. А. Бадиев, ...моев, В. С. Тимашов, С. В. А... Цыремпилов, И. А. Актакшин... Цимбалюк, Г. Д. Басаев, С. И. ... А. У. Модогоев, Б. С. Семен... Дамдинов, Б. Б. Ямпилов, Б. ... ва, Д. З. Жалсараев, Б. Н. Ва...

АГИТБРИГАДЫН ЗАМУУД

Ниитын адууһа малла тэжээл бэлэдхэгшэдые соёлой талаар хангаха агитбригада Хоринн районно соёлон байшангай дэргэдэ эмхидхэгдэбэ. Энэ шэнэ коллектив эдэ үдэрнүүдтэ Дээдэ-Таийлсын совхозой хонинной нооһо хайшалалгын пунктда, һурагшадай ажалай болон амаралтын лагерьта, Хоринн совхозой хайшалалгын пунктда хүрэһэн байна. Һаяхан Заха гэжэ газар ошожо, Хоринн совхозой тэжээл бэлэдхэлгын Н. Ц. Цыренжаповай звеногойхидто тэдэнэр наада харуулба.

Буряад болон ород композиторнуудай дуунуудые, шог ёгтото бадагуудые гүйсэдхэһэн Татьяна Раднаева, Любовь Хусаева, Валентина

ҮНДЭР СЭГНЭЛТЭ ҮГТЭНЭ

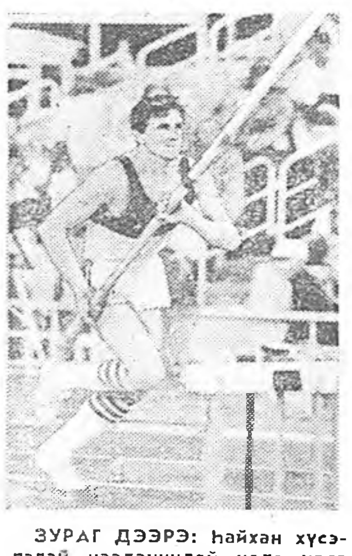

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һайхан хүсэлэлэй наадануудай үедэ урга тулаад үндэрые харайлгаар дэлхэйн рекорд табиһан Сергей Бубка.

ПАРИЖ. «Энэ гайхамшаг лэ!» — гэжэ 1984 оной Олимпиин наадануудай чемпион Пьер Кинон совет спортсмен Сергей Бубкын урга тулажа харайлгаар дэлхэйн шэнэ рекорд тогтооһыень шэнжэлэн тайлбарилна. Спортын энэ зүйлөөр үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хабаадаһан француз атлет Бубкын түйлаһан гайхамшагта үрэ дүнгүүд тухай «Матэн» газетэдэ интервью үгэхэдөө онсолон тэмдэглэбэ. Бубка түйлаһан үрэ дүнгүүдээ нэгэ-нэгэ сантиметрээр үлүүлжэ, дэлхэйн рекорд тогтооно гэжэ Кинон хэлээ. Штутгартда болохо Европын чемпионадай эхилтэр оройдоол һара хахад саг үлэбэ, тиихэдэ Сергей Бубка бүришье һайн һорилго бэлэдхэлтэй байха аабза гэжэ һананаб.

Франциин мэдээжэ атледүүд Филипп Колле болон Тьерри Виньерон гэгшэдтэ совет спортсменэй рекорд хүлеэгдээгүй ушар бэшэ байгаа. Дэлхэйн рекорд тогтооһон совет спортсмен 6 метр 20 сантиметр үндэрые гаталха аргатай гэжэ «Матэн» газетэ тэмдэглэнэ.

РИМ. Һайхан хүсэлэлэй нааданууд ехэтэ гайхуулна гэжэ «Коррьере делло спорт» газетэ хүнгэн атледүүдэй мүрысөөн тухай мэдээсэхэдээ бэшэнэ. Канадын атлет Бен Джонсон 100 метрые 9,95 секунда соо гаталжа, дэлхэй дээрэ эрхим үрэ дүн харуулба. 1983 ондо далайн үһанай нюруунһаа дээшэ 1800 метртэ оршодог Колорадо-Спрингстэ Кэлвин Смидэй тогтооһон рекорддо тэрэ арайл хүрэбэгүй. Американец Эдвин Мозес дабалтануудтай 400 метрэй урилдаанда эрхимлэжэ, 1975 онһоо хойшо 147 мүрысөөндэ хабаадахадаа, 141-дэхи илалтаяа түйлаһан байха юм.

100 метрэй урилдаан харагшадые ехэтэ һонирхуулаа. Лос-Анджелеста болоһон Олимпиадада дүрбэ дахин илалта түйлаһан Карл Льюис энэ удаада оройдоол гурбадахи һуурида гараба. 4х100 метртэ эстафетэ дамжуулгатай урилдаан илангаяа шанга тэмсэлдэ үнгэрөө. Эндэ США-гай командын илаашье һаань, совет спортсменүүд Европын рекорд тогтоожо, хоёрдохи һуури эзэлбэ.

* * *

Хүгжэнги капиталис оронуудай олониитэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүд юрэнхыдөө мүрысөөнүүдэй техническэ үрэ дүнгүүдые үргэнөөр толилно, шэнжэлхы удхатай материалнуудые барлана. Гэхэтэй хамта зарим хэблэлнүүдэй эдэ нааданууд тухай юушье дурдадаггүй байһые гү, али тэрэнэй гүн гүнзэгы удхые зорюута хазагайруулхые оролдодог байһыень адаглангүй байхын аргагүй. Һанаанһаа абтаһан худал хуурмаг юумэ уншахадаа, гайхан тагнанаш. Иимэ юумэн зарим американ болон Баруун Европын газетэнүүдтэ ушарна.

«Вашингтон пост» газетын һэргэн убайгүй худал хуурмаг мэдээсэл тухай би дурдаа һэм. Энэ мэдээсэлые Сергей Бубка эрид буруушааһан байгаа. Дэлхэйн рекордсменэй мэдүүлгын ТАСС-ай каналнуудаар тараагдаһанай һүүлээр хэдэн үдэрэй үнгэрөөд байгаашье һаань, американ газетэ энээн тухай нэгэшье үгэ дурдабагүй. Эдэ наадануудые муушалжа, совет спортсменүүдэй нэрэ хүндые бууруулха гэһэн зорилго тус газетэ урдаа табиһан байгаа хэбэртэй.

(ТАСС).

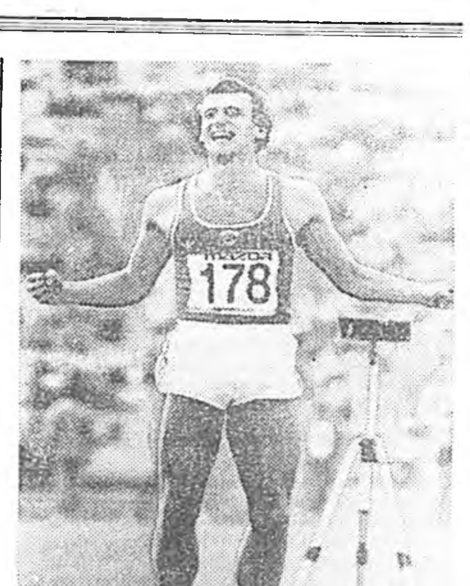

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Ленинаканда ажаһуудаг 21-тэй Роберт Эммиян холые харайхадаа, 8 метр 61 сантиметр гаталжа, Европын рекорд тогтоогоо. ГДР-эй Лутц Домбровскиин рекордые тэрэ 7 сантиметрээр үлүүлээ; 800 метрэй зайда урилдахадаа, түрүү һуури эзэлһэн Любовь Гурина (баруун гарһаа дүрбэдэхи).

ТАСС-ай фотохронико.

УҺАНДА БУ ЭДИРХЭГТЫ!

Зунай зулгы саг дүүрэн эрхэдээ оробо. Тиихэтэй хамта үһанда оролгын эхэ гү, али тамаралгын хаһа эхилбэ. Үһан хадаа хүнэй бэе махабадые хатуужуулгын эрхим арга нүхэсэл гэжэ хүн бүхэн мэдэдэг гээшэ. Зүгөөр үһан соо тамаржа, шунгажа байхадаа, өөһэдынгөө гаргаһан зарим аяг аашануудай хойшолонгууд тухай хүсэд һайнаар бодомжолдоггүй хабди. Нэгэ заримашуул үһан соо бэе бэеынгээ хүлһөө татаха, шэнгэжэ байжа зореолхо. Нүгөөдүүлынь эрьеһээ холо тамараад, хорюултай тэмдэгэй саана гарашаха, элүүрээр гү, али һогтуугаар боосолдожо үһан соо урилдан тамарха.

Эндэ нэгэ баримта дурдаһуу. Үнгэрэгшэ жэлэй тамаралгын 3 һарын туршада республикадамнай 100 шахуу хүн, тэрэ тоодо 18 үхибүүд үһан соо шэнгээ. Энэ хадаа айл бүлэдэ, мүн обществодомнай тэхэрюулэшэгүй гээлтэ болоно. Мүн лэ энэ хадаа үһан дээрэ сахигдаха дүримые хазагайруулгын хойшолон гээшэ.

Ехэ үһанай хажууда харууһагүйгөөр үхибүүдые бү орхигты!

Нёдондо амаралтын нэгэ үдэр Сэлэнгэ мүрэнэй эрьедэ хүүгэд наадажа байба. Табатай Баир хүбүүн гэнтэ эрьеһээ халтиржа, үһа руу унашаба. Талаан болоходоо, хажуугаарнь үнгэржэ ябаһан студент хүбүүн тэрэниие абараа. Түрэлхид, иимэ «Степа ахайнууд» аюулай үедэ дүтэ наашаа байнгүй байхадаа болохо.

Хурамхаанай районда Баргажан гол дээрэ иимэ ушар нёдондо тохёолдоһон юм. Хурамхаан һууринда ажаһуугшад гол руу ерэжэ, заримаанинь тамаржа, нүгөөдүүлынь онгосоор сэнгэжэ байба. Буряадай багшанарай институдай барилгын отрядай 3 хүбүүн, 1 басаган нэгэ онгосоор сэнгэжэ гарабад. Тэдэнэр һэлюурдэжэ шадахагүй байхаһаа гадна, онгоссёо хэлбэгэнүүлһэн байна. Тиигэжэ онгосынгоо хүмэришэхэдэ, дүрбүүлээ үһа руу унашаба. Гурбан хүбүүдэй арай шамай эрье руу дүтэлхэдэ, түргэн урасхалда абтаад шэнгэжэ ябаһан басагыень тамархадаа бэрхэ ондоо хүн абарһан байна.

Нёдондо хүнүүдэй шэнгэхэ ушарнууд эдэ районуудта болоо: Кабанскын —13, Прибайкалиин —9, Хойто-Байгалай —9, Яруунын ба Октябрьска —7, Хяагтын районда 6 ушар. Үһа саһаар элбэг эдэ районуудта хүн зоной олоороо үһан дээрэ амардаг газарнуудые эртээнһээ бэлдэхэ шухала. Постнуудые эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Зунай һая эхилээшье һаа, нэгэ һарын туршада арба гаран хүн үһан соо шэнгэбэ. Яруунын, Бэшүүрэй, Хориин, Советскэ болон Октябрьска районуудта эдэ аюулта ушарнууд үзэгдэбэ.

Хүн зондо аюулгүй байдалые үһан дээрэ хангахын тула ОСВОД бүлгэмэй гэшүүд, ниитын эмхи зургаанууд, милициин органууд сут хүдэлжэ, эдэ асуудалнуудые хамта шиидхэхэ ёһотой. Тиигэжэл республикынгаа гол мүрэнүүд болон нуур сөөрэмүүд соо тохёолдохо гэнэ аюулые уридшалан һэргылхэ аргатайбди.

Үһан дээрэ сахиха дүримые хазагайруулһан хүн зондо ямар гэнэ аюулай тохёолдохые ойлгуулжа үгэгты.

Хүн зон, үһанда бү эдирхэгты!

Л. ГОМБОЕВА,
ОСВОД-ой республиканска соведэй ахалагша инструктор.

«ХАНИ БАРИСААНҺАА» — ШАГНАЛНУУДТАЙГААР

СССР-эй суглуулагдамал команда дэлхэйн суглуулагдамал командатай хабаяа туршаһан байна гэхэдэ алдуу болохогүй гэжэ гурбан Олимпиадада илалта түйлагша, дэлхэйн долоо дахин чемпион Александр Медведь һайхан хүсэлэлэй наадануудта дүрэ буляалдалгын барилдаагаар үнгэргэгдэһэн шиидхэхы уулзалгые нэрлэбэ. Дэлхэйн эгээл үндэр дээдэ нэрэ зэргэтэй атлет мүрысөөнүүдые харахаяа Москва ерэһэн байгаа.

Болгариин, США-гай болон Турциин эрхим бэрхэ атледүүд совет барилдаашадтай хабаяа туршаһан байха юм. «Хани барисаан» гэжэ спортын зал соо болоһон энэ мүрысөөндэ барилдаанай хибэсэй ээдэ арбанай долоон шэгнүүртэ илалта түйлаба. Яхадһаа Василий Гоголев (48 килограмм), Орджоникидзиһээ Владимир Тогузов (52 килограмм), Москвагай Олимпиадада илагша, дэлхэйн дүрбэ дахин чемпион Сергей Белоглазов (Киев, 57 килограмм), дэлхэйн хоёр дахин чемпион Арсен Фадзаев (Ташкент, 68 килограмм), Красноярскһаа Владимир Модосян (82 килограмм), аха дүүнэр Махарбек (90 килограмм) болон Аслан (100 килограмм) Хадарцевууд (Ташкент) гэгшэд илажа, һайхан хүсэлэлэй наадануудай чемпионууд болобо. США-гай спортсменүүд Джон Смит (62 килограмм), 1984 оной Олимпиин наадануудай чемпион Дэвид Шульц (74 килограмм) болон Брюс Баймгартнер (130 килограмм) гэгшэд мүн лэ амжалта түйлажа, алтан медальнуудаар шагнагдаһан байна.

Эдэ оронуудай спортсменүүдһээ гадна, Болгариин, Монголой болон Турциин барилдаашад мүнгэн ба бронзо медальнуудта хүртөө.

Юрэнхыдөө бүхы команданууд яһала һайн һорилго бэлэдхэлтэй байһанаа харуулба гэжэ СССР-эй суглуулагдамал командын ахамад тренер Иван Ярыгин ТАСС-ай корреспондентнүүдтэ хэлэбэ. Минии гадаадын ханинарай һанамжын ёһоор, совет атледүүд арга дүрөөрөө үлэмжэ һайн бэлэдхэлтэй байгаа. Юрэдөөл, Москвагай мүрысөөндэ хабаадаһан гадаадын оронуудай барилдаашадай октябрь һарада Будапештдэ үнгэргэгдэхэ дэлхэйн чемпионадта совет атледүүдтэй хабаяа туршаха байһаниинь элитэ.

Һайхан хүсэлэлэй нааданууд уг унгяараа, удха шанараараа дэлхэйн спортын хүгжөөлгэдэ, мүн газар дэлхэй дээрэ хани барисаае, амгалан тайбан байдалые бэхижүүлгэдэ ехэ үүргэ дүүргэхэ байһаниинь элитэ гэжэ һайн дуранай барилдаанай уласхоорондын федерациин (ФИЛА) президент Милан Эрцеган (Югослави) ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэлөө мэдүүлбэ. Эмхидхэлэй комитедэй хүндэтэ айлшан болежо тэрэ наадануудта хабаадаһан байгаа. Тэрэнэй һанамжын ёһоор иимэ ехэ мүрысөөнүүд ехэ ерээдүйтэй. Саашадаа тэдэ ходо ходо үнгэргэгдэхэ ёһотой.

Москва ерэхынгээ урда тээ би США-гай Сиэтлэһээ бэшэг абаа һэм гэжэ Эрцеган хэлээ. Һайхан хүсэлэлэй нааданууд 1990 ондо энэ городто үнгэргэгдэхэ ёһотой. Өөһэдынгөө һанамжа дурадхалнуудые оруулха гүйлтатайгаар эмхидхэгшэд ФИЛА-да хандаһан байгаа. Дүрбэн жэлэй үнгэрхэдэ, мүрысөөнэй программада классическа барилдаае оруулха хүсэлэнтэйб.

Дүрэ буляалдалгын барилдаагаар Москвагай мүрысөөн тухай хэлэхэ болоо һаа, эрхим һайн бэлэдхэлтэй СССР-эй суглуулагдамал команда илаба.

(ТАСС).

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЫН ҺОНИН

Залуушуулай дунда хүнгэн атлетикээр «Трудовые резервы» бүлгэмэй Түбэй соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Каунас хотодо болобо.

Буряадай багшанарай институдай студент, спортын мастерта кандидат Евгений Сафонов энэ мүрысөөндэ хабаадахадаа, 2 метр 5 сантиметр үндэрые харайжа, түрүү һуури эзэлһэн байгаа.

* * *

Эдиршүүлэй дунда хүнгэн атлетикээр Россин Федерациин түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Рязань хотодо боложо, РСФСР-эй 20 гаран область, хизаар болон автономито республикын суглуулагдамал командануудай 300 шахуу атлет хабаадаба.

Буряадай областной соведэй хүнгэн атледүүд энэ мүрысөөндэ яһала ехэ амжалта түйлаа. Тусхайлбал, Улаан-Үдын техническэ мэргэжэлэй 6-дахи училищиин һурагша Владимир Ильенко 400 болон дабалтануудтай 400 метрэй урилдаануудта түрүү һуури эзэлһэн байха юм.

18 дахи һургуулиин һурагша Светлана Акулова 200 метрэй урилдаанда 24.7 секунда саг харуулжа, мүнгэн медаляар шагнагдаа. 42-дохи һургуулиин һурагшэ Ира Попова 1500 метрэй зайда урилдахадаа, мүн лэ хоёрдохи боложо, фиништэ ерэбэ.

* * *

Хүнгэн атлетикээр Таллин хотодо үнгэргэгдэһэн бүхэсоюзна мүрысөөндэ Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй спортклубай инструктор, спортын мастер Ирина Зайцева 400 метрэй урилдаанда хоёрдохи һуури эзэлбэ. —52.32 секунда.

Залуушуулай дунда хүнгэн атлетикээр «Буревестник» бүлгэмэй Россин соведэй мүрысөөн Курган хотодо болобо. РСФСР-эй олон область, хизаар болон автономито республикын 300 гаран атлет хабашадалаа туршаһан байха юм. Буряадай багшанарай институдай студент, спортын мастерта кандидат Александр Бражник 200 метрэй зайе 22,3 секунда соо гаталжа, бронзо медаляар шагнагдаа. Тус институдай студент Маргарита Мисюра дабалтануудтай 400 метрэй урилдаанда 5-дахи һуурида гараһан байна.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«45-һаа 6-ень тааха» ба «36-һаа 5-ень тааха» «Спортлотонуудай» 1986 оной июлиин 13-да үнгэргэгдэһэн 28-дахи тираж.

«45-һаа 6-ень тааха»: 9—велоспорт-шоссе, 12—гимнастика, 15—байдарка ба каноэгээр һэлюурдэлгэ, 37—акробатика, 41—столой теннис, 44—шатар.

«36-һаа 5-ень тааха»: 8—велоспорт-трек, 16—мори урилдалгын спорт, 20—далбагата спорт, 26—табан зүйлэй мүрысөөн, 28—мэргэн буудалга.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые зүбөөр шэмэглэхэ»—түрүү бэшэг. «Подрядай ашаг үрэ» — Л. Лабаровагай статья. «Бороо һаалта хэнэ гү?» — С. Убеевэй корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Бүтээсэтэйгээр хүдэлхэ хүсэлэнтэй» — Н. Дегтярёвой статья. «Ажахы эрхилэлгын һургуули»—А. Долбагай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. Дээдэ һургуулиие хубилган шэнэлэлгэ тушаа КПСС-эй ЦК-гай проектые зүбшэн хэлсэнэбди.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Соёлой һонин. «Залуушуулые һургахада — хүндэтэй» — Л. Бутусинагай статья.

САГАЙ УЛАРИЛ

МҮНӨӨДЭР республика доторнай сэлмэжэ бүрхэжэ байха. Урда районуудаар болон Байгалай урда эрьеэр багахан бороо орохо. Бусад нютагуудаар шииг нойтон орохогүй. Зүүн тээһээ 7—12 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 22—27, Баунтын районой хойто зүгтэ 32 градус хүрэтэр халуун болохо.

Сэнхир экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.45—«Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 10.45 — «Одиноким предоставляется общежитие» —уран һайханай фильм. 12.10—Шэнэ һонин (12.15 хүрэтэр). 15.30—Шэнэ һонин. 15.50 — «Сельские горизонты»—баримтата фильмүүд. 16.40—«Француз альбом». Хүгжэмтэ композици. 17.30—«Шатарай һургуули».

Улаан-Үдэ. 18.00—«Идем на миллион»—телефильм. 18.30—«Зүүн Сибирь» — киножурнал. 18.40—«Хүгжэлтэ дэбжэлтын арга нүхэсэл». Предприятинуудта тусхай зорилготой программануудые бэелүүлгэ. КПСС-эй обкомой секретарь Л. В. Потапов дамжуулгада хабаадаха. 19.20—«Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ». Алмалта, арьбалалта — партиин хэрэг. 20.35—«Ленинград—Бостон» гэһэн телевизионно дамжуулга. 22.00—«Время». 22.35 —Һайхан хүсэлэлэй нааданууд. Фигурна халтиралгаар мэргэжэл шадабаряа харуулалгын программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.45 — Соносхолнууд ба мэдээсэлнүүд. 19.55 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 20.10 — «Театр ба харагшад». Киевэй Гүрэнэй П. К. Саксаганскиин нэрэмжэтэ Украинын областной хүгжэмтэ драмын театр.

Москва. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.15 —Һайхан хүсэлэлэй нааданууд. Дзю-до. Теннис. 22.00 —«Время». 22.35—«Соколово» —уран һайханай фильм. 2-дохи сери (23.45 хүрэтэр).

МАНАЙ АДРЕС. ТЕЛЕФОНУУД:
ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-98, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам редактора — 2-62-62, от. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-2., 2-57-63, информации — 2-60-91, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95 отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Го... ственного комитета Бурятской АС... делам издательств, полиграфии ... ной торговли г. Улан-Удэ ул. Лен... Н-04793. Заказ № 165. Индекс ...